

**Beslutsunderlag**

Utfärdat 2020-07-23

Diarienummer 0071/20

Handläggare Catrine Norrgård, filialchef

Telefon: 031-368 54 50

E-post: catrine.norrgard@gshab.goteborg.se

## Gothenburg European Offices halvårsrapport 2020

### Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Gothenburg European Offices halvårsrapport 2020, som sker enligt Göteborgs Stads Handlingsplan för europeisk omvärlds- och intressebevakning, antecknas.
2. Halvårsrapporten översänds till kommunstyrelsen som information.

### Sammanfattning

Den årliga handlingsplanen för omvärlds- och intressebevakning beskriver hur Gothenburg European Office (GEO) ska arbeta för att uppnå den av kommunstyrelsen beslutade inriktningen för sin internationella omvärlds- och intressebevakning. Den bilagda halvårsrapporten beskriver vad som skett inom ramen för handlingsplanen 2020, samt innehåller en bilaga med faktablad om aktuella EU-ärenden som berör staden. Kommunfullmäktige har i sin budget 2020 gett kommunstyrelsen i uppdrag att, tillsammans med Göteborgs Stadshus AB, se över verksamheten och inriktningen för stadens internationella omvärlds- och intressebevakning. En ny inriktning ska antas utifrån en analys av Göteborgs möjligheter i Bryssel i den nya mandatperioden 2019–2024 och EU:s nya långtidsbudget 2021–2027. Den nya långtidsbudgeten är nu beslutad.

### Bedömning ur ekonomisk dimension

Framtida EU-finansiering till Göteborgs Stad påverkas av EU:s långtidsbudgetram och utformningen av programmen däri. Den totala ramen har utökats med ett åtgärds paket för Covid-19-krisen. Totalt är budgeten 1 824,3 miljarder euro för kommande år. Större än så har EU:s budget aldrig varit. Finansieringsverktyg av intresse för staden utöver sammanhållningsfonderna är fonden för ett sammanlänkat Europa, digitala Europa, Horisont Europa och miljöfonden LIFE som kunde nyttjas i större utsträckning. Finansiering av projekt från dessa fonder är konkurrensutsatt och påverkas av strategiskt arbete i Bryssel och Göteborgs Stad kan således öka sin EU-finansiering.

Konsekvenserna av Storbritanniens utträde kan endast bedömas när ett frihandelsavtal eller liknande avtal om framtida relationer är färdigförhandlat.

Handlingsplanens aktiviteter hanteras inom ramen för beslutad budget för Gothenburg European Office. Under våren har Coronapandemin påverkat aktiviteterna och GEO har använt mindre resurser än normalt. GEO har också haft vakanser.

## **Bedömning ur ekologisk dimension**

Den miljölagstiftning som Göteborg påverkas av och tillämpar, har i väldigt stor utsträckning EU-ursprung. EU:s lagstiftning påverkar bland annat avfallshantering, biologisk mångfald, luftkvalitet, vattenhantering och förvaltning. Både luft- och vattenlagstiftningen har utvärderats under 2019, och initiativ som kommer baseras på dessa utvärderingar. GEO jobbar tillsammans med miljö- och klimatförvaltningen rörande luftkvalitetsdirektivet och flera av stadens verksamheter kring miljö- och klimatlagstiftning. Detta för att förbättra EU-lagstiftningen.

Den europeiska gröna given som presenterades av EU-kommissionen i december 2019 sätter en ambitiös ram för det fortsatta klimat- och miljöarbetet och påverkar både den ekonomiska och sociala dimensionen genom att de ekologiska frågorna och FN:s Agenda 2030 ska prägla hela EU:s policy.

## **Bedömning ur social dimension**

Under våren genomförde GEO en fördjupad studie i den kommande roma strategin. GEO var också aktiv för att påverka och diskutera EU:s nya jämställdhetsstrategi, framförallt gällande hedersrelaterat våld.

GEO har under våren löpande informerat framförallt stadsledningskontoret och BRG om vilka åtgärder som EU fattade beslut om till följd av Covid-19-krisen, bland annat stödpaket till de mest utsatta och små- och medelstora företag.

## **Bilagor**

1. GEO:s halvårsrapport 2020 enligt handlingsplanen för europeisk intresse- och omvärldsbevakning
2. Faktablad till halvårsrapporten

## Ärendet

För att konkretisera kommunstyrelsens inriktningsbeslut antas en årlig handlingsplan<sup>1</sup> med ett urval av aktuella EU-ärenden i för staden relevanta frågor, som Gothenburg European Office ska fokusera på i arbetet i Bryssel. Detta ärende avser en halvårsrapport som sker i enlighet med handlingsplanen.

## Beskrivning av ärendet

Den årliga handlingsplanen för omvärlds- och intressebevakning beskriver vilka frågor Gothenburg European Office (GEO) ska fokusera inom ramen för kommunstyrelsens beslutade inriktning på stadens internationella omvärlds- och intressebevakning<sup>2</sup>. En analys av EU-kommissionens årliga arbetsprogram görs för att bedöma vilka politiska processer inom EU som är viktiga för Göteborgs stad att följa under året. Den årliga handlingsplanen tas fram av GEO i samråd med stadsledningskontoret och ett Advisory Board. I Advisory Board finns representanter för olika förvaltningar och bolag inom Göteborgs Stad samt Johanneberg Science Park, Lindholmen Science Park och Chalmers tekniska högskola.

Kommunfullmäktige har i sin budget 2020 gett kommunstyrelsen i uppdrag att, tillsammans med Göteborgs Stadshus AB, se över verksamheten och inriktningen för stadens internationella omvärlds- och intressebevakning. En ny inriktning ska antas utifrån en analys av Göteborgs möjligheter i Bryssel i den nya mandatperioden 2019–2024 och EU:s nya långtidsbudget 2021–2027. Den nya långtidsbudgeten är nu beslutad.

Eva Hessman

Vd, Göteborgs Stadshus AB

---

<sup>1</sup> Beslutades av kommunstyrelsen 2020-06-03, § 529, dnr 0448/20

<sup>2</sup> Beslutades av kommunstyrelsen 2014-12-03, § 743 dnr 1142/14



# **Halvårsrapport i enlighet med Göteborgs Stads handlingsplan för europeisk omvärlds- och intressebevakning 2020**

**Gothenburg European Office**

# Innehåll

<b>1</b>	<b>Sammanfattning och sammanhang</b> .....	<b>3</b>
1.1	Coronapräglad vår.....	3
1.2	Bakgrund.....	3
1.2.1	Om Handlingsplanen.....	3
1.2.2	Rapportering i enlighet med handlingsplanen.....	4
1.2.3	Syftet med Gothenburg European Office.....	4
<b>2</b>	<b>Coronakris och konsekvenser</b> .....	<b>5</b>
2.1	Akuta krisåtgärder.....	5
2.1.1	Inre marknad och yttre gränser.....	6
2.1.2	Statsstöd och undantag från andra regler.....	6
2.2	Ekonomiska situationen.....	7
2.2.1	Sommarprognosen.....	7
2.2.2	Akuta stödåtgärder under våren.....	7
2.3	Reviderad långtidsbudget och återhämtningsfond.....	8
2.4	Justerat arbetsprogram och prioriteringar.....	8
<b>3</b>	<b>Vårens aktiviteter</b> .....	<b>9</b>
3.1	Omvärlds- och intressebevakning.....	9
3.1.1	Gröna given.....	10
3.1.2	Digitalisering och innovation.....	10
3.1.3	Sociala frågor.....	11
3.1.4	Trafik och infrastruktur.....	12
3.2	Samråd.....	13
<b>4</b>	<b>Hösten</b> .....	<b>13</b>
4.1	Inställt, framflyttat eller omarbetat.....	13
4.2	På radarn och under analys och planering.....	14

# 1 Sammanfattning och sammanhang

## 1.1 Coronapräglad vår

Inget blev som planerat för någon under våren 2020. I Bryssel präglades arbetet av Belgiens pandemiåtgärder med generell karantän och mötesförbud, och EU-institutionerna hanterade helt nya frågor, alla med fokus på Covid-19-krisen och dess konsekvenser.

Innan pandemin bröt ut i full styrka i Europa, genomförde GEO aktiviteter inom ramen för den gröna given, digitalisering och innovation. Med start i mars fick GEO ställa in flera av de planerade aktiviteterna och kontoret rapporterade istället om de beslut, relaterade till Corona, som fattades av EU. I maj genomförde GEO sitt första digitala seminarium. Seminariet berörde hedersrelaterat våld med anledning av EU:s nya jämställdhetsstrategi.

Runt årsskiftet flyttade två av GEO:s medarbetare av totalt 3,5 anställda till Sverige. En ny medarbetare har rekryterats under våren som påbörjade sin tjänst i mitten av juni. GEO påbörjade ett samarbete om en praktikant från Lindholmen Science Park placerad hos GEO i Bryssel, som båda parter avser fortsätta med när Coronareglerna tillåter utlandspraktik. På grund av sjukdomsriskerna och karantänsreglerna i Belgien valde dock vårens praktikanter att fullfölja sin praktik på distans från Sverige. En av dem valde också att istället byta praktikplats till Göteborgs Konsument och medborgarservice, som GEO erbjöd som alternativ.

GEO har väntat in översynen av omvärlds- och intressebevakningen för att se om det påverkar GEO:s budget och inriktning. GEO har därför inte påbörjat rekrytering för den andra vakansen. När budgetförutsättningarna klarnar är GEO redo att organisera arbetet på det sätt som budgeten tillåter. GEO:s årsresultat för 2019 var 600 tusen kronor överskott. På grund av vakanser och vissa besparingar på grund av pandemin (t.ex. möten, el, resor och städning) beräknar GEO att överskottet blir högre för 2020.

Halvårsrapporten beskriver läget i EU idag, och GEO:s aktiviteter. I bilagan beskrivs varje fråga som listats i handlingsplanen mer utförligt. Bilagan riktar sig framförallt till tjänstemän i Göteborgs Stad i syfte att ge en statusuppdatering för hur frågan har utvecklats de senaste månaderna.

## 1.2 Bakgrund

### 1.2.1 Om Handlingsplanen

Handlingsplanen för europeisk omvärlds- och intressebevakning beskriver vilka frågor som Göteborg ska arbeta med i Bryssel för att uppnå den av

kommunstyrelsen beslutade inriktningen på stadens internationella omvärlds- och intressebevakning.<sup>1</sup> Utifrån inriktningsbeslutet görs en övergripande bedömning av vilka aktuella politiska processer inom EU som är viktiga för Göteborgs Stad att följa och påverka under det kommande året i Bryssel. Dessa listas i en årlig handlingsplan.

Handlingsplanen antogs av kommunstyrelsen den 3 juni<sup>2</sup>. Förslaget som Gothenburg European Office (GEO) tagit fram diskuterades i Advisory Board i december 2019 och justerades för att ta hänsyn till EU-kommissionens arbetsprogram för 2020, som presenterades 29 januari 2020. Eftersom utkastet var skrivet i februari, tog handlingsplanen inte hänsyn till Coronapandemin. Kommunstyrelsen återremitterade ärendet vid sitt sammanträde den 22 april så att den skulle spegla Göteborgs behov efter Coronapandemiutbrottet. GEO implementerade ändringarna i enlighet med yrkandet och delade det nya utkastet den 27 april.

## 1.2.2 Rapportering i enlighet med handlingsplanen

Enligt handlingsplanen ska en uppföljning ske halvårsvis. Advisory Board<sup>3</sup> hade möjlighet att framföra sina synpunkter på arbetet vid ett webbmöte den 16 juni. Det är Stadshus AB:s styrelse som är mottagare för GEO:s halvårsrapport om hur handlingsplanen har följts och om läget ändrats. Stadshus AB informerar sedan kommunstyrelsen. GEO skickar rapporten till berörda parter, bland annat Advisory board.

Som en del i arbetet med att informera om de initiativ och lagförslag som prioriterats i handlingsplanen har GEO tagit fram ett antal faktablad. Dessa beskriver översiktligt frågorna samt var i processen den befinner sig. Faktabladen återfinns i bilagan till halvårsrapporten.

## 1.2.3 Syftet med Gothenburg European Office

Syftet med omvärlds- och intressebevakningen i Bryssel är att stödja processer i Göteborg och möjliggöra påverkan av olika policyfrågor som är av intresse för staden för att leverera gentemot uppsatta mål. Av denna anledning är det viktigt att vi i ett tidigt skede tar in information och sedan arbetar med att påverka utformningen av olika lagstiftnings- och policyprocesser. Det kan exempelvis handla om att föreslå förenklingar så att tillämpningen av lagen blir enklare för Göteborgs Stads tjänstemän; undvika att lagstiftningen ålägger städer som Göteborg att utföra något som skulle vara mycket kostsamt eller motverkar våra mål; eller påverka utformningen av arbetsprogram inför utlysningar så de passar våra intressen, idéer och planer för utvecklingsprojekt. Det är väsentligt att

---

<sup>1</sup> 2014-12-03, § 743 dnr 1142/14

<sup>2</sup> KS 2020-06-03, 2.2.6, Dnr: 0448/20

<sup>3</sup> Advisory board sammankallas av stadsdirektören och består av direktörer och VD från miljö- och klimatförvaltningen, socialresursförvaltning, arbetsmarknad och vuxenutbildning, SDF Östra Göteborg, trafikkontoret, utbildningsförvaltningen, grundskoleförvaltningen, GSHAB, BRG, Hamnen, Göteborgs Energi, samt Chalmers, Lindholmen Science Park och Johanneberg Science Park.

påverkansarbetet sker med kontinuitet och långsiktighet i samarbete mellan stadens olika enheter samt externa parter.

Inom de tre prioriterade områdena är målen för Gothenburg European Office arbete att:

- Lagstiftningsförslag förändras i enlighet med Göteborgs positioner genom att ledamöter och tjänstemän i Europaparlamentet och EU-kommissionen känner till GEO och Göteborgs prioriterade frågor, synpunkter och exempel.
- Tjänstemän i Göteborg känner till lagstiftning som utvärderas, har föreslagits, beslutats, samt vilka effekterna kan komma att bli för stadens verksamhet.
- Göteborg deltar i den europeiska debatten med syftet att på längre sikt påverka policy och finansiera utvecklingsprojekt.
- Skapa förutsättningar för EU-finansiering, ökad användning av EU-finansiering som ger resultat och synliga effekter i Göteborg, och möjlighet att sprida resultatet till övriga EU och lära av andra.
- Ständigt utöka nätverket i Bryssel för att erbjuda ett brett kontaktnät för Göteborg.

## 2 Coronakris och konsekvenser

### 2.1 Akuta krisåtgärder

Den 9 januari 2020 utfärdar kommissionens generaldirektorat för hälsa en varning för det nya Coronaviruset i EU:s ”system för tidig varning” i vilket EU-länder utbyter information om krishanterings- och kommunikationsåtgärder. Den andra mars stänger Europaparlamentet för utomstående och ställer in alla arrangemang. Den 13 mars beordras EU-kommissionens tjänstemän att enbart jobba hemifrån. Alla sammankomster offentliga och privata förbjuds i Belgien. Med start den 13 mars bestämmer GEO att följa institutionerna och utföra arbetet på distans från hemmet. Den 18 mars införs generell karantän med vissa begränsade undantag i Belgien.

Under våren har EU-kommissionen samordnat medlemsstaterna, bland annat genom att flyga hem över en halv miljon medborgare, som befunnit sig utanför EU:s gränser och inte kunnat ta sig hem, och genom att skicka skyddsutrustning till de regioner som behövt stöd, även utanför EU:s gränser. EU tog också tidigt initiativ till gemensam upphandling av skyddsutrustning och samlade stöd till forskning. Kommissionen har också antagit en vaccinstrategi, [samlat in pengar globalt](#) för stöd till forskning och för att få fram tester, samt stöttat flera forsknings- och innovationsprojekt genom [Horisont 2020](#). Fram till och med slutet av maj, hade EU-kommissionen antagit 291 beslut och andra rättsakter



sedan krisens början. De flesta av dem stod inte med i arbetsprogrammet för 2020. GEO har rapporterat till SLK och BRG om utvecklingen.

### 2.1.1 Inre marknad och yttre gränser

Eftersom flera medlemsstater inledningsvis reagerade på Coronapandemin genom att stänga gränser och införa kontroller, behövde EU-kommissionen se till att handeln och transportererna mellan länderna fungerade. Kommissionen utfärdade den 23 mars nya praktiska råd om hur man tillämpar riktlinjerna för gränsförvaltning för att hålla igång godstransporterna i EU under pandemin. Interna gränsövergångsställen i det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) utnämndes till ”gröna körfält”, som ska vara öppna för alla godstransportfordon, oavsett vilka varor de transporterar.

Exportbegränsningar införs för skyddsutrustning och läkemedel tidigt under utbrottet. Icke-[nödvändiga resor över de yttre gränserna](#) begränsas. Man antar även riktlinjer för [begränsning av utländska investeringar](#) för att hindra att stora länder utanför EU utnyttjar krisen och köper upp kritiska tillgångar i EU.

Turismen utgör 10 % av EU:s BNP och är en av de hårdast drabbade branscherna. Kommissionen presenterade därför en samordnad strategi i [turism och transportpaket](#) för att göra det möjligt att resa igen så fort folkhälsoläget tillåter. I paketet ingår också stöd till turist- och besöksnäringens återhämtning och skapandet av förutsättningar för en mer hållbar näring i framtiden.

### 2.1.2 Statsstöd och undantag från andra regler

Den 13 mars lägger kommissionen fram ett [åtgärds paket för att mildra de samhällsekonomiska konsekvenserna av covid-19-utbrottet](#), med fokus på samordning på EU-nivå av olika verktyg, t.ex. statligt stöd, flexibilitet i EU:s budgetregler, likviditet för banksektorn och EU-budgeten.

Paketet kompletteras med [tillfälligt flexibla regler för statsstöd den 19 mars](#). Genom den tillfälliga statsstödsramen får stater möjligt att säkerställa tillräcklig likviditet för alla typer av företag, så att näringsverksamheten kan fortsätta både under och efter covid-19-utbrottet. I april [utökas ramen](#) så att medlemsstater kan påskynda forskning, testning och produktion av coronavirusrelaterade produkter och skydda arbetstillfällen ytterligare. Bestämmelserna [justerades](#) i maj för att göra det möjligt att ge hjälp genom efterställda skulder.

I slutet av juni ändras de tillfälliga [statsstödsreglerna en tredje gång](#) för att ge ännu mer stöd till mikro-, små och nystartade företag. En dialog med SKR och staten är viktig i dessa frågor som grundar sig i de beskrivna EU-besluten.

I april antog Kommissionen ett [åtgärds paket för att stödja företag](#) inom flyg-, järnvägs, sjö- och vägtransport med syfte att ska minska regelbördan och kostnaderna för transportföretagen. För sjötransporten föreslogs förordningen om hamnavgifter ändras för att ge myndigheterna möjlighet att skjuta upp, reducera eller slopa infrastrukturavgifterna i hamnarna.

## 2.2 Ekonomiska situationen

### 2.2.1 Sommarprognosen

Enligt den [ekonomiska sommarprognosen](#) kommer ekonomin i EU krympa med 8,3 % under 2020 och växa med 5,8 % 2021. Nedgången beräknas alltså bli större än beräkningen i vårprognosen på 7,4 % för EU som helhet. Chocken för EU:s ekonomi är symmetrisk, eftersom pandemin har drabbat alla EU-länder, men både minskningen av produktionen och styrkan i återhämtningen 2021 kommer att skilja sig åt. För hela EU väntas inflationen hamna på 0,6 % för 2020 och 1,3 % för 2021. Det finns flera osäkerhetsfaktorer med prognosen eftersom pandemins omfattning och varighet är okända. Hur den framtida relationen med Storbritannien utformas bidrar också till prognosens osäkerhet.

Vårprognosen låg till grund för EU-kommissionens återhämtningspaket ”NextGenerationEU”, för att hjälpa ekonomin<sup>4</sup>. Under sommaren förhandlar EU:s stats- och regeringschefer för att komma överens om återhämtning. Prognosen tar inte hänsyn till paketet eftersom inget ännu är överenskommet.

### 2.2.2 Akuta stödåtgärder under våren

Den 10 mars aviserade EU-kommissionen ett [investeringsinitiativ mot coroneffekten \(CRII\) som omfördelar runt 60 miljarder euro](#) i oanvända anslag från sammanhållningspolitiken till kampen mot coronaviruset. De nya reglerna trädde i kraft den 1 april 2020. Reglerna kompletterades senare i steg två CRII+, för att göra dem än mer flexibla, så att medlen snabbt skulle nå ut till drabbade regioner. Regionerna får mindre makt över pengarna, som istället den nationella nivån har möjlighet att prioritera för de syften man behöver dem till. Här är således en dialog viktig med statlig nivå för att framföra Göteborgs behov.

I april tillgängliggjordes en [miljard euro från Europeiska fonden för strategiska investeringar \(Efsi\)](#) som garanti för Europeiska investeringsfonden (EIF). EIF ska utfärda särskilda garantier för att ge banker och andra långgivare incitament att tillhandahålla likvida medel för att hjälpa minst 100 000 små och medelstora företag och små börsnoterade företag i EU som drabbats ekonomiskt av coronapandemin, med en uppskattad finansiering på 8 miljarder euro.

Ett [bankåtgärds paket](#) syftar till att ge bankerna större möjlighet att fortsätta att låna ut pengar för att stödja ekonomin och bidra till att minska coronakrisens avsevärda ekonomiska effekter.

Kommissionen har föreslagit [justering av budgeten för 2020](#) för att redan under innevarande år frigöra 11,5 miljarder euro till kris- och återhämtningsåtgärder i React-EU, instrumentet för solvensstöd, och Europeiska fonden för hållbar utveckling så de blir tillgängliga så tidigt som möjligt i år. Detta godtogs inte av stats- och regeringscheferna vid toppmötet i Bryssel 17 - 21 juli.

---

<sup>4</sup> EU vid ett vägskäl – bygga upp och bygga nytt för nästa generation, COM(2020) 456.

Programmeringen av tillskottet kommer behöva skyndas på i de implementerande myndigheterna i medlemsstaterna.

## 2.3 Reviderad långtidsbudget och återhämtningsfond

Det ursprungliga förslaget om långtidsbudgetram för 2021-2027 presenterades i maj 2018. Institutionerna har behandlat respektive program, men stats- och regeringscheferna hade ännu inte kommit överens om ramen när pandemin bröt ut. Den 27 maj 2020 lade EU-kommissionen fram ett förslag till återhämtningsplan, en reviderad långsiktig EU-budget och en tillfällig förstärkning på 750 miljarder euro, så kallade ”Next Generation EU”. De tre delarna ligger alltså ovanpå de åtgärdsprogram på sammanlagt 540 miljarder euro som EU redan inrättat för att hjälpa anställda, företag och länder.

Den 17 – 21 juli förhandlade stats- och regeringscheferna långtidsbudgeten och återhämtningsfonden. Kommissionen ges befogenhet att låna upp till 750 miljarder euro. Dessa ska få användas för utgifter som kanaliseras genom program inom den nu gällande fleråriga budgetramen MFF. Balansen mellan bidrag och lån blev 390 miljarder bidrag och 360 miljarder lån.

Rådet beslutade att 70 % av faciliteten för återhämtning anslås under 2021 och 2022, i enlighet med kommissionens fördelningskriterier, och 30 % anslås under 2023 och fördelningskriterierna kan då justeras.

Egna medel diskuteras och kräver enhällighet. Nu finns en skatt på plast som inte återvinns, men under diskussion finns även koldioxidjustering, och digital skatt, reviderad utsläppshandelssystemet och skatt på finansiella transaktioner.

Klimatomställningen förblir den högsta prioriteringen, jämte digitaliseringen. Utgifterna inom ramen för den fleråriga budgetramen och Next Generation EU ska vara förenliga med målet om klimatneutralitet senast 2050 och medlemsstaterna måste ta fram en återhämtningsplan som ska godkännas av EU. För Sverige rör det sig om cirka 40 miljarder kronor. Vill Göteborg ta del av dessa, är det klokt att föra en dialog med nationell nivå om behoven.

En analys om hur Göteborg kan använda sig av den nya budgetens möjligheter är bättre att göra när förordningarna är beslutade och under programmeringen. Generellt kan sägas, att sammanhållningspolitiken har tillskjutits resurser på bekostnad av forskning- och innovation. Sveriges mål var att behålla medlemsavgiftens del av BNI på samma nivå som tidigare.

## 2.4 Justerat arbetsprogram och prioriteringar

Kommissionens arbetsprogram för 2020 antogs i januari, innan Covid-19-krisen riktigt hunnit drabba Europa ordentligt. Nästan inget av det som EU-kommissionen har presenterat under våren ingick i arbetsprogrammet, eftersom fokuset helt ställdes om till att hantera krisen och följderna av den.

Arbetsprogrammet justerades därför i slutet av maj med hänsyn till vårens

händelser. Tidsplanen för några av de föreslagna åtgärderna ses över på grund av krisens karaktär och omfattning. Krisen är prioriterad, men återhämtningen ska ske i enlighet med de prioriteringar som EU lagt fast för mandatperioden – den gröna och digitala omställningen.

Ett nytt område har emellertid kvalificerat sig in på topplistan med prioriteringar. Allt fler i Bryssel pratar om ”white deal”, dvs. folkhälsa, hälso- och sjukvård, som en prioritering jämte ”green deal” - den gröna given, och den digitala omställningen. Hälso- och sjukvård har alltid varit ett område i periferin i EU, eftersom EU saknar befogenhet. Krisen har dock visat att det finns behov av samordning och gemensam hantering, så utöver återhämtningen är det ett nytt område för 2020 och 2021, och kanske för hela mandatperioden och i EU:s framtid. Arbetsprogrammet för 2021 presenteras i oktober. GEO utgår från att VGR:s Brysselkontor kommer att börja bevaka EU:s hälso- och sjukvårdsfrågor och relaterade finansieringsfrågor.

Flera initiativ som är intressanta för Göteborg anses vara nödvändiga för den omedelbara återhämtningen och kommer att antas i enlighet med den ursprungliga planen. Det rör sig bland annat om strategin för smart sektorsintegration (energi), strategin för en renoveringsvåg, strategin för hållbar och smart mobilitet, och den förstärkta ungdomsgarantin. Andra initiativ är fördröjda, som till exempel det åttonde miljöhandlingsprogrammet och klimatanpassningsstrategin.

Ett spännande nytt initiativ i skuggan av krisen är kommissionens [plattform ”Fit for Future”](#), som ska vara ett verktyg för att involvera berörda parter och alla myndighetsnivåer när det gäller att förenkla och modernisera EU-lagstiftningen. Göteborg bör se över om det kan vara en kanal för att framföra synpunkter på lagstiftning som inte fungerar som det var tänkt och ge förslag till regelförenklingar.

## 3 Vårens aktiviteter

### 3.1 Omvärlds- och intressebevakning

GEO fick anpassa sig och ställa om sina aktiviteter under våren. En direkt konsekvens var att GEO började rapportera till framförallt stadsledningskontoret och BRG om vad som skedde på EU-nivån för att hantera pandemin och pandemins konsekvenser. Ett nyhetsbrev om Corona togs också fram av GEO och skickades ut i april. GEO deltog på Lindholmen Science Parks företagsdag för att rapportera om det ekonomiska läget i EU och förväntningarna inför det nya budgetförslaget. Fem besök från Göteborg planerade i mars och april ställdes in.

GEO har under våren fortsatt att hjälpa förvaltningar och bolag att hitta talare från EU:s institutioner till olika digitala event under våren, och bidragit med budskap och relevanta frågor till paneldeltagare. Löpande informerar GEO

förvaltningar och bolag om intressanta utlysningar för EU-finansiering. Under våren skapade GEO ett veckobrev med sammanställning över öppna utlysningar som skickas ut till drygt hundra kollegor.

Annat som utförts utöver det ovan beskrivna, sammanfattas i stora drag nedan.

### **3.1.1 Gröna given**

#### **3.1.1.1 Miljöfrågor av olika slag**

För att tidigt informera och skapa en dialogmöjlighet för kollegor i Göteborgs Stad om kommissionens prioritering ”den gröna given” bjöd GEO in en representant för EU-kommissionen och tog fram ett mötesprogram för en heldag i Göteborg i januari, som bland annat inkluderade Göteborgs Energi och Johanneberg Science Park. GEO skrev ett underlag till kommissionens representant med information om hur frågorna i den gröna given kan påverka Göteborgs verksamheter. GEO skickade också ut ett informationsblad till drygt 100 kollegor om initiativen i den gröna given. Infobladet delades också ut på ett seminarium om gröna given på Stadsbiblioteket i mars.

GEO samarbetade med SKR och Stockholms Brysselkontor inför hearingen i regionkommittén om revideringen av vattendirektiven, samt om hearingen om revideringen av luftkvalitetsdirektiven. GEO har även regelbundet haft kontakt med EU-kommissionen angående planerna för båda direktiven. Först år 2021 kommer förslag att presenteras.

En fråga som sorterar under miljö, klimat, energi och trafik är frågan om infrastruktur för alternativa bränslen. Göteborg har besvarat samrådet, och GEO bevakar möjligheterna för finansiering av framförallt laddinfrastruktur.

Miljö- och klimatförvaltningen har fått i uppdrag att samordna Göteborgs Stads arbete mot att bli klimatneutralt till 2030, och driva frågan om deltagande i EU:s mission om klimatneutrala städer 2030 inom ramen för Horisont Europa. GEO har under våren haft en löpande dialog med Vinnova i Bryssel, och deltagit på workshopar och seminarier med ERRIN och Eurocities, och rapporterat till Miljö- och klimatförvaltningen. Tyvärr blev rapporterna från de så kallade mission boards, konsultationerna om rapporterna och besluten om ”missionerna” fördröjda, så GEO har enbart fört fram synpunkter till kommissionen vid ett tillfälle under våren. GEO sitter med i styrgruppen för uppdraget i Göteborgs Stad och kommer under hösten se på möjligheterna att profilera Göteborg i konkurrensen med de andra städerna för att bli en av EU:s 100 klimatneutrala städer till 2030.

### **3.1.2 Digitalisering och innovation**

#### **3.1.2.1 Dialog med vice ordförande Vestager och olika aspekter på innovation**

Vice ordförande i kommissionen Margarethe Vestager besökte Göteborg i början av mars. GEO förde en dialog med EU-kommissionen inför resan och

föreslog en lista med möjliga besök och möten på temat digitalisering. Vestager besökte Volvo, Chalmers, och Lindholmen Science Park. GEO försåg LSP med ett underlag om Vestagers prioriterade frågor. Under lunchen på Lindholmen presenterades Göteborgs Stads projekt den digitala tvillingen och LSP:s olika projekt med Göteborg. Vestager var imponerad över hur samarbetet mellan staden, företagen och akademin fungerar. EU vill utveckla en europeisk digital tvilling och satsar på europeiskt 5G och AI-utveckling, och Göteborg har alltså möjlighet att inta en viktig roll i EU i dessa frågor.

I januari var GEO aktiv i frågan om europeiska innovationsekosystem. Vi framförde Göteborgs åsikter till EU-kommissionen, dels skriftligt i en enkät, dels också under en workshop för städer som vi blev inbjudna till efter att ha besvarat enkäten, samt vid en konferens arrangerad av EU-kommissionen och Regionkommittén för ytterligare diskussion om behoven av en europeisk politik för innovationsekosystem. Kommissionen fick också kontakter i Göteborg av GEO inför sin ”hackathon” om smart mobilitet och senare om ”Covid-19”.

LSP:s praktikant skrev en rapport om science parker i EU - en svår uppgift eftersom det inte finns någon enhetlig definition över vad en science park är. Praktikanten har också följt och rapporterat om det partnerskap som utvecklas inom ramen för Horisont Europa om uppkopplade och självkörande fordon.

På GEO:s initiativ ansökte Göteborg om att bli EU:s huvudstad för smart turism 2020, vilket ledde till att Gbg & Co tog fram en vinnande ansökan. Tyvärr är turismsektorn en av de värst drabbade branscherna av pandemins konsekvenser. Göteborg & Co har löpande haft avstämningar med de andra städerna under våren för utbyten av råd. GEO har gett direkt input till regionkommittén till deras turismrapport, och indirekt via råd till Göteborg & Co inför en hearing som de bjöds in till i regionkommittén i mars. Rapporten skrivs under sommaren, behandlas i regionkommitténs utskott i september, och blir deras svar på och en input till EU-kommissionens turismstrategi. Turismens roll i återhämtningen betonas, men också möjligheten att leverera gentemot den gröna given. Göteborg har betonat städernas roll, i förhållande till enbart regioner, och att digitaliseringen kan användas som verktyg för att leverera hållbar turism.

### 3.1.3 Sociala frågor

Relativt snabbt ställde organisationer i Bryssel om till digitala möten och arrangemang, istället för att som vanligt träffas på plats. GEO bestämde sig för att testa tekniken på ett av de arrangemang som hade planerats. I maj kände vi att omvärlden var redo att tala om annat än Corona och vi genomförde ett digitalt seminarium om hedersrelaterat våld med två talare från Göteborg, en forskare och en representant från EU-kommissionen. Det digitala seminariet fick över 120 anmälda varav flera från EU-kommissionen och tjänstemän i Europaparlamentet. Talarna fick en bakgrundsbriefing med Göteborgs främsta synpunkter, och alla anmälda deltagare fick en ambitiös mötesrapport innehållande Göteborgs synpunkter och exempel på arbetet som görs.

Seminarieriet hade sin bakgrund i att GEO kommenterade färdplanen inför EU:s nya jämställdhetsstrategi. Vi bjöd in jämställdhetskommisionärens kabinett till att tala om hedersrelaterat våld för att ge frågan synlighet i samband med att EU presenterade sin nya jämställdhetsstrategi den 8 mars. Den tidigare jämställdhetsplanen saknade hedersaspekter, men de är nu inkluderade. Kommissionens representant uttryckte under seminariet en vilja att diskutera kommande initiativ med Göteborg. Man diskuterade också Göteborgs idé om att ett europeiskt nätverk kunde vara en möjlig åtgärd för städer som arbetar med hedersrelaterade frågor. En svensk parlamentariker hörde av sig efter seminariet och ville ha mer information från Göteborg om vårt arbete mot hedersrelaterat våld. GEO planerar att under hösten, om det är möjligt, att arrangera en workshop för att följa upp vårens seminarium och det intresse det skapat.

Under våren kommenterade Göteborgs Stad färdplanen inför EU:s nya strategi för romsk integrering. En av våra praktikanter fördjupade sig i frågan, gav input till stadsledningskontoret och förde dialog med EU:s institutioner om den kommande strategin. Rapporten har skickats till stadsledningskontoret men ännu inte presenterats muntligen. Kontakterna som skapades kan lätt användas om Göteborgs Stad är intresserad av att diskutera frågan närmare under hösten. Möjligheterna för EU-finansiering av integrationsåtgärder beskrivs i rapporten.

GEO har fortsatt att delta på stadsledningskontorets grupp för samordning av sammanhållningspolitiken och rapporterat om relevanta händelser i Bryssel. GEO har haft flera dialoger med den svenska representationen och deltagit på två möten med kommissionären för regionala och urbana frågor, som kommissionen regelbundet organiserar för de städer och regioner som har representation i Bryssel. GEO representerar även Göteborg i Eurocities arbetsgrupp för sammanhållningspolitiken.

### 3.1.4 Trafik och infrastruktur

GEO har under våren fortsatt samarbetet med Brysselkontoren kopplade till STRING-nätverket<sup>5</sup> i infrastrukturfrågor. Vi har under våren justerat vår gemensamma lobbyplan gällande revideringen av TEN-T-lagstiftningen<sup>6</sup>. Vi skrev också ett utkast till brev som skickades till den nya transportkommissionären om regionens behov och prioriteringar.

GEO har under våren förmedlat flera direkta förfrågningar från EU-kommissionen om input från berörda parter om TEN-T till kollegor. Under temaveckan European Week of Regions and Cities kommer vi arrangera ett digitalt seminarium om vår storregion och behoven av infrastrukturinvesteringar, men också för att marknadsföra regionen.

Praktikanten från LSP fördjupade sig under våren i frågan om mikromobilitet och skrev en rapport om frågan på EU-nivå, men framförallt en jämförelse mellan olika europeiska städers hantering av mikromobilitet. Rapporten presenterades för LSP och skickades till trafikkontoret.

<sup>5</sup> Oslo, Malmö, Köpenhamn och Hamburg med omgivande regioner

<sup>6</sup> Transeuropean Network – transport om prioriterade infrastruktursträckor för investeringar.

## 3.2 Samråd

GEO har hittills i år valt ut 18 relevanta samråd och skickat för samordning<sup>7</sup>. Stadsledningskontoret har infört en ny rutin där samrådssvar delas med GEO, så att vi ska känna till vad Göteborgs framfört till EU-kommissionen, och vi kan betona dessa i våra kontakter med institutionerna. Hittills i år har GEO fått ta del av fyra svar.

# 4 Hösten

## 4.1 Inställt, framflyttat eller omarbetat

Tillsammans med kommunalförbundet Skåne skulle GEO under våren organiserat en kunskapsfördjupande konferens om finansieringsmöjligheterna från sektorsprogrammen för integrationsprojekt, som också skulle innehålla en workshop för att hitta samarbetspartner. Det är möjligt att konceptet går att återskapa under hösten, men i nuläget vet vi inte.

Svereg är ett informellt samarbete mellan svenska stads- och regionkontor i Bryssel. Vartannat år organiserar vi en konferens för tjänstemän och politiker från våra städer och regioner om aktuella EU-frågor som berör städer och regioner. Årets upplaga fick ställas in och GEO diskuterar nu med de andra Sveregkontoren om vi istället ska genomföra en serie av digitala seminarier om finansieringsmöjligheter inom gröna given, digitalisering och för små- och medelstora företag.

EU:s strategi för biologisk mångfald blev på grund av pandemin försenad från mars till maj. Temaveckan ”gröna veckan” som varje år samlar besökare och talare på seminarier om miljöfrågor har flyttats från våren till hösten. GEO undersöker intresset av att organisera ett eller flera digitala seminarier om Göteborgs Stads arbete med biologisk mångfald.

Trafikkontorets projekt ”Smart trafik 2021” har som ett av sina mål att Göteborg ”är internationellt känd för hållbar mobilitet”. GEO kommer under hösten tillsammans med bland annat trafikkontoret leverera för att nå målet och kombinera med att framföra synpunkter inför EU:s kommande strategi för smart och hållbar mobilitet. GEO planerade också för våren att bistå Göteborgs Hamn AB med besök och dialog med EU:s institutioner, men besöken och eventuella seminarier kommer att utföras under hösten istället.

GEO bistår BRG i planeringen av ett event tillsammans med regionkommittén och andra regioner som utsågs till entreprenörskapsregioner tillsammans med Göteborg för 2020. Eventet kommer genomföras under stads- och regionveckan ”EWRC”.

---

<sup>7</sup> Sju av samråden är fortfarande öppna för kommentarer.



## 4.2 På radarn och under analys och planering

Under hösten fortsätter arbetet inom ramen för den gröna given. Efter sommaren kommer EU-kommissionen presentera de justerade klimat- och energimålen för 2030 och den konsekvensanalys som ska peka ut vilka gällande lagstiftningar som kommer behöva ändras. Flera av energilagarna berör Göteborg.

I sista kvartalet 2020 presenteras EU:s nya strategi för hållbar och smart mobilitet, vilket också är relevant för Göteborgs arbete med infrastruktur, innovation, klimat och trafik.

Under hösten formas Horisont Europas uppdrag och GEO prioriterar att bevaka och påverka dessa utifrån Göteborgs behov. Det åttonde miljöprogrammet blir också intressant att hålla ögonen på och diskutera. Göteborgs Stad har tidigare antagit en position om det tidigare miljöprogrammet och GEO kan tänka sig att det blir intressant att anta en ny position om det åttonde och sedan bedriva påverkansarbete.

GEO har identifierat ett behov och efterfrågan bland kollegor i förvaltningar och bolag om finansieringsbevakning och hjälp, så GEO kommer prioritera utlysningar som framförallt kopplar an till den gröna given, men också för kompetensförsörjning och konsekvenserna av coronapandemin.

\*\*\*

## Bilaga 1 Faktablad till halvårsrapport 2020

### Innehåll

Gröna given – en ram för miljö- och klimatrelaterade initiativ .....	2
Klimatlagen, justering av klimatmålen 2030 och klimatpakten .....	2
Strategi för klimatanpassning .....	3
Luftkvalitetsdirektiv – pågående revidering av direktiv .....	4
Vattenföroreningar – pågående revidering av lagar .....	5
Miljöhandlingsprogrammet – det åttonde på väg .....	7
Cirkulär ekonomi – en ny handlingsplan.....	8
Översyn av förordningen om transport av avfall .....	9
Renovering av offentliga byggnader och energieffektivitet .....	9
Strategi för biologisk mångfald 2030 .....	10
Akuta Coronakrisåtgärder.....	11
Corona-återhämtning ”Next Generation EU” och reviderat budgetförslag .....	12
Europeiska terminen och landrapporten i ljuset av Coronakrisen .....	13
En ny strategi för små och medelstora företag .....	14
Sociala frågor .....	14
Kompetensförsörjningsagendan och europeiska ungdomsgarantin .....	14
Europeiska barngarantin .....	15
Ramverk för romsk inkludering.....	15
Jämställdhetsstrategi och strategi för att motverka det könsbaserade våldet .....	16
Hållbar och smart mobilitet .....	17
Trafiksäkerhet .....	18
Infrastruktur för alternativa bränslen.....	19
Vätgasstrategin .....	19
Uppkopplade och automatiserade fordon .....	20
TEN-T-förordningen och CEF investeringar .....	21
Innovation och digitalisering.....	21
Horisont Europa – missionsdriven innovation.....	22
Digitala Europa – Vitbok om Artificiell intelligens.....	26
Digitala Europa – digitala innovationshubbar .....	27
Handlingsplan för digital utbildning.....	28

## Gröna given – en ram för miljö- och klimatrelaterade initiativ

[Den gröna given](#) är EU-kommissionens högst prioriterade fråga under mandatperioden 2019 – 2024. Det är en slags miljö- och klimatstrategi som ramar in andra områden exempelvis trafik, infrastruktur, industri, byggnation och byggnader och energifrågor. Digitalisering och innovation ses som verktyg för att nå den gröna omställningen. I fokus står klimatfrågorna med ambitionen att nå ett klimatneutralt EU till 2050, men även miljöfrågorna finns med i form av strategier och kommande lagstiftning inom utsläpp (luft, vatten, kemikalier, industri), biologisk mångfald (art- och habitat) och cirkulär ekonomi (inkl. avfallshantering). Skillnaden är stor jämfört med hur miljö- och klimatfrågor prioriterats i tidigare EU-kommissioner.

Den gröna given ses som en tillväxtstrategi som ska gynna EU:s ekonomi och arbetsmarknad, särskilt efter Coronakrisen. Strategin beskriver vilka investeringar som behövs och vilka EU-finansieringsinstrument som finns. Många utlysningar kommer rikta sig mot att uppfylla den gröna givens mål. Kommissionen har föreslagit ett 25 %-mål för integrering av klimatfrågor i alla EU-program. Budgetförhandlingarna ledde till att detta justerades till 30 %. Den första utlysningen inom [Horisont-programmet](#) görs i september 2020. [Miljöprogrammet Life](#) har en pågående utlysning för klimatanpassningsåtgärder öppen till 6 oktober. BRG och Miljö- och klimatförvaltningen har fått information av GEO om detta. Ett brett ”finansieringsutskick” görs också sedan våren 2020 från Brysselkontoret till drygt hundra kollegor i Göteborg varje måndag.

GEO bjöd in EU-kommissionen till Göteborg i januari för att erbjuda våra kollegor en möjlighet till omvärldsbevakning och dialog om vad som är på gång inom ramen för detta viktiga initiativ. EU-kommissionens representant fick träffa miljökommunalrådet tillika ordförande för miljö- och klimatnämnden Emmyly Bönfors, Göteborgs Energi samt lokal media. GEO hjälpte Johanneberg Science Park att arrangera ett panelsamtal öppet för allmänheten om den gröna given som blev fullsatt. GEO skrev också ett informationsblad med en beskrivning av de områden som beräknas beröra Göteborgs Stads verksamhet i februari som skickades ut till runt hundra kollegor i stadens förvaltningar och bolag.

De mest relevanta initiativen för Göteborg i den gröna given beskrivs nedan, men en djupare analys av konsekvenserna för Göteborg kan endast göras när det finns mer kännedom om konkret lagstiftning.

(Uppdaterad juli 2020)

### **Klimatlagen, justering av klimatmålen 2030 och klimatpakten**

EU ska bli [klimatneutralt till 2050](#) vilket fastslås i EU:s kommande klimatlag. För att nå dit, kommer EU-kommissionen föreslå att utsläppen av växthusgaser ska minskas från nuvarande mål 40 % till åtminstone 55 % till 2030 jämfört med 1990 års nivåer. Förslagets översynsmekanism innebär att kommissionen vart femte år, med start 2023, utvärderar medlemsstaternas gemensamma framsteg i att nå målsättningarna. Kommissionen ges även möjlighet att vidta åtgärder om insatserna inte är tillräckliga. Kommissionen ska arbeta aktivt för att regioner, städer och civilsamhället involveras i klimatomställningen. Regionkommittén planerar att anta sitt [yttrande](#) om klimatlagen vid plenarsessionen i början av juli.

Det pågår ett analysarbete för 2050-målets effekter på ekonomin, samhället och miljön samt vilka åtgärder som krävs. Ett [offentligt samråd om de justerade klimatmålen](#) var öppet till 23 juni 2020 (6-

2020). Göteborg svarade bland annat att 2030-klimatmålet bör justeras till minst 55 % och EU ha en andel förnybart med minst 40% och energieffektivitet högre än 40%. Göteborg framförde också att energiutvinning från avfall inte bör inkluderas i utsläppssystemet.

Skärpta utsläppsmålen för 2030 planeras att presenteras senast i september. Detta inkluderar en preliminär analys av alternativ för energilagstiftningen som behöver ingå i en översyn och, om nödvändigt, revidering av andra relevanta mål och lagstiftning. Senast den 30 juni 2021 ska kommissionen presentera de lagstiftningsändringar som ska bidra till att uppnå unionens 2030-mål. Dessa ändringar kommer att beröra Göteborg bl.a. systemet för utsläppshandel (inkl. sjöfart och byggnader), markanvändning (LULUCF), koldioxidläckage, energiskattedirektivet, förnybart- och energieffektiviseringsdirektiven (EED och RED).

Kommissionen vill lansera en "[europeisk klimatpakt](#)" med syfte att engagera allmänheten i miljöåtgärder. Kommissionen ska genom pakten uppmuntra till informationsutbyte, inspiration, främja allmänhetens insikter i de hot och utmaningar som klimatförändringar och miljöförstörelse innebär samt hur de ska motverkas. Det kommer etableras fysiska och virtuella platser för medborgarna att kunna utbyta idéer och arbeta tillsammans med åtgärder. Gräsrotsinitiativ om klimatförändringar och miljöskydd ska underlättas. Göteborg har besvarat det öppna samrådet om den "europeiska klimatpakten" som rör formerna och paktens innehåll (samråd 1-2020). Kommissionen har skjutit på offentliggörandet från tredje kvartalet till fjärde. Regionkommittén antog sitt [yttrande](#) i utskottet i juni, för plenumomröstning i juli.

(Uppdaterat juni 2020)

### Strategi för klimatanpassning

Rapporten "[The 2020 State of the European environment report](#)" konstaterar att klimatförändringarna har bidragit till en ökad förekomst av extrema klimat- och väderförhållanden. De senaste åren har europeiska temperaturer slagit värmer rekord vilket lett till torka, värmevågor och skogsbränder över hela Europa. Utan åtgärder kommer fortsatta klimatförändringar att öka sannolikheten för irreversibla konsekvenser såsom kollaps av naturliga ekosystem. Europa kommer drabbas av extrema översvämningar och andra katastrofer vilket kommer ge allvarliga skador på framförallt kustsamhällena. I EU kostar de ekonomiska förlusterna till följd av extremt väder och klimat i genomsnitt runt 12 miljarder euro per år. Om klimatförändringarna fortsätter kommer de ekonomiska förlusterna stiga.

EU vill stärka Europas motståndskraft mot klimatförändringarna. Den nuvarande strategin för klimatanpassning utvärderades i november 2018. [Utvärderingen](#) var positiv och visade att strategin hade levererat sina mål, med framsteg i var och en av strategins åtta individuella åtgärder. Dessa åtta åtgärder var bland annat att uppmuntra alla medlemsstater att anta omfattande anpassningsstrategier, ge LIFE-finansiering för att stödja kapacitetsuppbyggnad, öka anpassningsåtgärderna i Europa och säkerställa en mer motståndskraftig infrastruktur. Trots detta identifierades flera områden där förbättring behövdes t.ex. när det kom till att öka antalet anpassningsstrategier på lokal nivå. I utvärderingen föreslogs det att man ska uppmuntra medlemsstaterna att överväga ramar för att förbättra lokala åtgärder samt ge tekniskt och ekonomiskt stöd till lokala myndigheter.

En ny och mer ambitiös strategi för klimatanpassning tillkännagavs med den gröna given i december 2019. Med Covid-19 epidemin har strategin försenats till första kvartalet 2021 men färdplanen har

öppnats för [feedback](#) fram till den 30 juni 2020. Samrådet är öppet till den 20 augusti 2020. Samrådet ligger hos SLK för beslut om staden ska svara (samråd EU 9-2020). Den nya strategin inriktas på att uppmuntra investeringar i miljövänliga lösningar, klimatsäkra ekonomin, göra viktig infrastruktur mer motståndskraftig, ta med klimatfaktorer i riskhanteringspraxis och slutligen stärka förebyggande och beredskap.

Den nya strategin förväntas ge många positiva effekter. Exempelvis kommer den ge bättre ekonomisk och finansiell motståndskraft mot klimatpåverkan med bättre riskhantering så att balansräkning, produktionskapacitet och kontinuitet i verksamheter inte skadas. Strategin ska leda till investeringar i sektorer som är mer känsliga för klimatpåverkan. En ökad beredskap i medlemsländerna förväntas även ge ett större skydd till de mest utsatta medborgarna mot klimatförändringarna. Exempelvis kan ett hälso- och klimatobservationscenter (som föreslås i strategin) hjälpa med tidiga åtgärder för att begränsa spridningen av nya smittor (som Covid-19).

Klimatanpassning är med i LIFE programmet där pengar delas ut till olika projekt. I år ligger fokuset på klimatanpassning, klimatbegräsning, resurseffektivitet och biologisk mångfald. [Ansökan](#) för 2020 är nu öppen till 6 oktober för förslag på projekt. Inom Horisont Europa kommer det finnas en "mission" om klimatanpassning (läs mer nedan).

(Uppdaterat juni 2020)

### **Luftkvalitetsdirektiv – pågående revidering av direktiv**

Trots att luftkvaliteten i Europa har blivit bättre, utsätts en stor del av EU:s befolkning fortsatt för höga nivåer av luftföroreningar. Varje år dör cirka 400 000 människor i förtid till följd av dålig luft. EU:s luftkvalitetspolicy sätter standarder för att skydda från höga koncentrationer av föroreningar. Aktuella direktiv:

- [luftkvalitet och renare luft i Europa 2008/50/EC](#) (mål för föroreningar)
- [arsenik, kadmium, kvicksilver, nickel och polycykliska aromatiska kolväten i luften 2004/107/EG](#) (ramverk för kontroll)
- [EU:s direktiv för utsläpp av luftföroreningar 2016/2284/EU](#) (takdirektivet – ej i revideringsfas)

Resultatet av EU:s [lagstiftningsutvärdering](#) presenterades i december 2019, och utvärderar relevansen, effektiviteten och EU-mervärdet av direktiven gentemot satta mål. Den nya kommissionen har inkluderat det fortsatta arbetet i nollutsläppsvisionen inom gröna given, som planeras att presenteras 2021 efter sommaren. Det innebär att ett åtgärds paket som omfattar kemikalier, vatten, luft och industriutsläpp presenteras till hösten nästa år.

Miljöförvaltningen svarade på ett offentligt samråd 2018 (Diarienumr: 2018-10570) och anser att EU:s luftkvalitetsdirektiv är viktigt för att samordna arbetet i EU, och att direktivet har haft betydelse för luftkvaliteten och för hur vi jobbar med luft i Göteborg. Göteborg anser att direktivet bör ha striktare miljökvalitetsnormer framför allt för NO<sub>2</sub>. Storstäder har ofta svårt att klara nivåerna för kväve. År 2018 och 2019 klarades inte miljökvalitetsnormerna för NO<sub>2</sub> i Göteborg, då de tillåtna gränsvärdena överskreds. Miljöförvaltningen svarade på remissen "Förbättrat genomförande av luftkvalitetsdirektivet" (Diarienumr: 2019-10945) som var en konsekvens av att EU inlett ett granskningsförfarande gentemot Sverige på grund av brister i genomförandet. I remissvaret uttryckte nämnden sitt stöd till ett stärkt samarbete mellan EU:s medlemsstater vid gränsöverskridande luftföroreningar.

För att synliggöra Göteborgs luftkvalitetsarbete arrangerade GEO under temaveckan [EU Green Week](#) ett seminarium i Bryssel där även EU-kommissionen talade. Syftet med seminariet var att bidra till debatten kring luftkvalitet i våra städer mot bakgrund av utvärderingen. Utifrån dialogen som GEO haft med kommissionen under våren 2020, drar vi slutsatsen att revideringen av direktivet kommer justera nivåerna så att harmoniserar med WHO:s nya riktlinjer som är under revidering. Revideringen förväntas innebära skärpningar, särskilt vad gäller partiklar. EU-kommissionen planerar också att justera kraven på hur mätningarna görs. För Göteborg är det viktigt att bevaka och påverka frågorna, så det inte ställs orimliga och kostsamma krav på stadens mätningar. De nya nivåerna bör inte bli svåra att nå, men det återstår att analysera när det finns mer information.

I mars antog [rådet slutsatser](#) om luftkvalitet för att ge politisk vägledning i det fortsatta arbetet. Rådet konstaterade att luftkvalitetsnormerna har varit effektiva. Man välkomnar kommissionens mål att ta itu med föroreningar genom förebyggande och avhjälpande åtgärder, bland annat genom att se över luftkvalitetsnormerna. I slutet av juni kommer EU-kommissionen presentera sin rapport med utvärderingar av medlemsstaternas luftkvalitetsrapporter och klimat- och energirapporter, i enlighet med de regler som finns för nationell rapportering. Den kommer bland annat att visa på att medlemsstaternas åtgärder inte är tillräckliga, och troligen kan rapportens riskanalys innebära att ammoniakanvändningen kommer behöva ses över.

Under våren 2020, deltog GEO i Regionkommitténs hearing inför framtagandet av den [position](#) som ska antas vid [plenarsessionen 1-2 juli](#). GEO har förmedlat Göteborgs synpunkter och erfarenheter till kommittén.

I december kommer EU-kommissionens "Clean Air Outlook", som är en rapport om luftkvalitetsläget i EU.

(Uppdaterad juni 2020)

### **Vattenföroreningar – pågående revidering av lagar**

Vattendirektivet är det mest omfattande instrumentet för EU:s vattenpolitik. Huvudsyftet är att skydda och förbättra EU:s vattenresurser, det anger vad EU-länderna minst ska klara vad gäller vattenkvalitet och tillgång på vatten. Under 2018 påbörjade kommissionen arbetet med att se över [ramdirektivet för vatten](#), dess två dotterdirektiv; [miljökvalitetsnormer inom vattenpolitikens område](#) och [grundvattendirektivet](#), samt [översvämningdirektivet](#). Alla fyra rättsakter är sammankopplade. Kommissionen presenterade sin [analys av utvärderingen](#) i december 2019. Man konstaterar att nuvarande lagstiftning i stort är tillräcklig. Den nya gröna given fastslår en nollvision för föroreningar som ska presenteras efter sommaren 2021 och vattendirektiven är en del av det kommande paketet.

Vattendirektivet är en komplex lagstiftning som påverkar många delar av stadens verksamheter. Göteborgs stad svarade på det offentliga samrådet 2018 (Diarienummer 2018-1426). Göteborg anser att vattenramdirektivet har ett bra och viktigt syfte. Det kan dock behöva få en tydligare utformning och miljökvalitetsnormer kan behöva utvecklas. Man anser att det finns delar av kraven i direktivet som är svårare att klara i stadsmiljöer än i andra typer av miljöer. Om detta beror på direktivet i sig eller den svenska hanteringen av karaktärisering och klassning av vattendrag är oklart. Klart är dock att de strikta krav som nu gäller är dåligt anpassat efter förhållanden i täta stadsmiljöer. En strikt tillämpning av EU:s vattenramdirektiv och efterlevnad av [Weserdomen](#) kan vara utmanande utifrån

nyttjandet av befintliga miljöer och bebyggelse samt för den framtida stadsutvecklingen. Vid stadsplanering innebär dagens strikta tolkning och tillämpning av direktivet, utifrån Weserdomen, att frågan om vattnets status väger tungt jämfört med andra intressen. Det riskerar att leda till att bästa möjliga stadsutveckling ur ett helhetsperspektiv inte kan genomföras.

Under 2019 arbetade GEO för att få med sina synpunkter i Eurocities positionspapper. Detta har dock visat sig vara svårt då övriga städer i nätverket verkar vara relativt nöjda med den nuvarande lagstiftningen. Åsikterna om direktivets eventuella begränsningar och felaktiga implementering går isär mellan Göteborgs stads förvaltningar. Stadens påverkansarbete kopplat till direktivet har därför lagts på is tills mer kunskap finns och ett eventuellt nytt direktiv presenteras.

Regionkommittén behandlade sitt [yttrande i utskott](#) i juni 2020, och har omröstning i plenum i juli.

### Översyn av dricksvattendirektivet

År 2018 presenterade kommissionen ett [förslag](#) till en omarbetning av dricksvattendirektivet, en revidering av [direktiv 98/83/EC](#) som upprättades för att försäkra kvalitén på vatten som konsumeras av människor. Några kvalitetsparametrar tas bort för att ersättas av nya som bedöms vara mer relevanta ur risksynpunkt och för andra föreslår man justerade parametervärden. Nya parametrar läggs till bland annat perfluorerade föreningar, uran och vissa hormonstörande ämnen. Det föreslås att man inför en komplett riskbaserad metod för hela leveranskedjan, från uttagsområdet till distributionen ända fram till kranen. Förändringar föreslås avseende material i kontakt med vatten genom att viss reglering förs över till förordningen om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter.

Kraven på information till allmänheten om dricksvattnets kvalitet och distributionsrelaterade frågor utökas. Medlemsstaterna ska upprätta databaser som omfattar data som är relevanta för dricksvatten såsom incidenter, överskridanden av värden, farobedömningar och riskbedömningar av fastighetsinstallationer samt åtgärder som vidtagits för att säkerställa tillgång till dricksvatten.

### ***Förhandlingarna och Göteborgs position***

Livsmedelsverkets remiss rörande kommissionens förslag besvarades av Kretslopp och vatten (KoV) och Miljöförvaltningen. Baserat på remissvaren togs ett positionspapper fram (Diarienummer 2018-0708) som antogs i Kommunstyrelsen i april 2018. I positionen ställer sig Göteborg positivt till att direktiv om kvaliteten på dricksvatten omarbetas. Nuvarande direktiv är föråldrat och det har tillkommit risker som idag inte täcks av befintligt direktiv. Man är också positiv till att omarbetningen möjliggör en riskbaserad metod för hela leveranskedjan.

Staden stödjer dock inte de delar av förslaget som berör material i kontakt med vatten. Det finns risk att vattnets kvalitet äventyras om reglering förs över till förordningen om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter. Staden ställer sig också tveksam till vattenleverantörens skyldigheter beträffande fastighetsinstallationer. Göteborg anser att vattenleverantören varken bör ha ansvar för riskvärdering eller en samarbetskyldighet för att lokalt ändra kvaliteten på inkommande dricksvatten till fastigheten eftersom det kan leda till att fastighetsägaren kan välja att bibehålla olämpliga material/installationer. Man är också tveksam till vissa förändringar i parametervärdena.

Europaparlamentets föredragande Michel Dantin lade fram sitt rapportförslag i maj 2018. Inför omröstningen av rapporten tog Göteborg, tillsammans med Eurocities, fram röstningsrekommendationer. På grund av valet till Europaparlamentet inleddes inga triloförhandlingar under våren 2019. Det fjärde och sista förhandlingsmötet genomfördes i början av december och man nådde ett [provisoriskt avtal](#). Coreper bekräftade avtalet den 5 februari och ENVI-kommittén gav sitt stöd den 18 februari 2020 och [rådet den 5 mars](#). De genomgår sedan juridisk-språklig översyn innan de formellt antas av rådet vid första behandlingen. Detta följs av det slutliga godkännandet av Europaparlamentet vid andra behandlingen.

(Uppdaterad juni 2020)

### **Miljöhandlingsprogrammet – det åttonde på väg**

Kommissionen kommer lägga fram ett nytt miljöhandlingsprogram, som utgör ramen för samordning av miljöåtgärder i EU. Planen kommer omfatta en ny övervakningsmekanism för att uppnå miljömålen. Kommissionen överväger att se över Århusförordningen, som förenklar icke-statliga organisationers och invånares möjlighet att ifrågasätta lagligheten i beslut som påverkar miljön. Programmet har försenats med ett halvår och kommer presenteras under fjärde kvartalet 2020.

Rådet antog [slutsatser](#) i oktober 2019 och betonade att klimatförändringen, föroreningarna, förlusten av biologisk mångfald samt den ständigt ökande efterfrågan på naturresurser äventyrar nuvarande och kommande generationers välfärd och framtidsutsikter. Rådet underströk behovet av ytterligare åtgärder för att skydda och återställa den biologiska mångfalden och efterlyser en unionsstrategi för en giftfri miljö som fullt ut griper sig an hormonstörande ämnen, kombinationseffekterna av kemikalier samt problemen med nanomaterial. Slutsatserna nämner också behovet av att programmet inkluderar alla beslutsnivåer, alltså även städer.

Till [utvärderingen](#) av det sjätte miljöhandlingsprogrammet (2002-2012) formade Göteborgs Stad en politisk position tillsammans med Eurocities (diarienummer 1002/11) där man listar en rad rekommendationer till Kommissionen att ta med sig till det sjunde miljöhandlingsprogrammet (2013-2019). Göteborgs Stad deltog även i utvärderingen av det sjunde miljöhandlingsprogrammet (diarienummer 0978/17). Utvärderingen baserades på öppna samråd som genomfördes under 2018, där Göteborgs Stad skickade in sina prioriteringar (Samråd EU13-2018).

I utvärderingen av det sjunde miljöhandlingsprogrammet konstaterar man att programmet har lett till vissa framsteg, bland annat genom att göra det möjligt för EU att förhandla med en röst i internationella miljö- och klimatförhandlingar. Samtidigt har programmet inte lyckats uppnå de mål som fastställdes, exempelvis att integrera miljöfrågan fullt ut i andra politikområden. Man menar även att programmet skulle gynnas av en striktare prioritering och en tillägnad översynsmekanism - något som man föreslår till nästa programperiod.

(Uppdaterad juni 2020)



## Cirkulär ekonomi – en ny handlingsplan

I [nya handlingsplanen för den cirkulära ekonomin<sup>1</sup>](#), som presenterades den 11 mars 2020, konstaterar kommissionen att satsningar på utveckling av den cirkulära ekonomin kommer att vara avgörande för att uppnå klimatneutralitet, och för att frikoppla ekonomisk tillväxt från resursanvändning, samtidigt som man säkerställer EU:s långsiktiga konkurrenskraft. Planen bygger vidare på EU:s [första handlingsplan för cirkulär ekonomi](#) som presenterades år 2015. Det kommande förslaget till regelverk om hållbara produkter, utvidgar det nu gällande ekodesigndirektivet till att omfatta mer än energirelaterade produkter. Kommissionen kommer att presentera åtgärder gällandes bl.a. avfall, kemikalier, fungerande EU-marknad för returråvaror, export av avfall (se mer nedan), och innovation. Horisont Europa kommer att stödja arbetet med att utforma indikatorer och data, nya material och produkter, ersättning och eliminering av farliga ämnen genom en strategi för säker design, cirkulära affärsmodeller och nya produktions- och materialåtervinningstekniker.

Ett antal särskilt viktiga värdekedjor lyfts fram där det krävs snabba, omfattande och samordnade åtgärder. De värdekedjor som identifieras är:

- Elektronik och informations- och kommunikationsteknik (IKT)
- Batterier och fordon
- Förpackningar
- Plast
- Textilier
- Byggande och byggnader
- Livsmedel, vatten och näringsämnen

Regionkommittén har antagit [yttrande i utskott](#) och behandlar det i plenum i juli.

I den gröna given hade handlingsplanen beskrivits med fokus på producenter och produkter, vilket skulle påverka Göteborg i mindre utsträckning. I handlingsplanen aviseras emellertid åtgärder som föreslås handla bl.a. om mål för avfallsminskning för vissa avfallsströmmar och arbeta med att genomföra, stärka och vidareutveckla de befintliga avfallsregelverken, eftersom mängden avfall inte minskar trots åtgärder både på EU-nivå och i medlemsstaterna. Dessa påverkar Göteborgs avfallshantering och verksamheter kopplade till återvinning och cirkulär ekonomi. Kommissionen vill stödja utvecklingen av lösningar för högkvalitativ sortering, borttagning av föroreningar från avfall och utveckla harmoniserade system för att spåra och hantera information om ämnen. Kemikaliestrategin kommer adressera gränssnittet mellan kemikalier, produkter och avfallslagstiftning samt stärka synergier med den cirkulära ekonomin.

Arbetet fortsätter med fler insatser och en skärpning av bestämmelserna om företags miljörapportering och ett näringslivslett initiativ för att ta fram miljöredovisningsprinciper.

Kommissionen kommer också att arbeta med frågan kring export av avfall. Här avser man bl.a. vidta åtgärder i syfte att begränsa export av avfall som kan hanteras inom EU och säkerställa att EU inte exporterar sina avfallsutmaningar till tredjeländer. Samrådet har SLK valt att inte svara på.

(Uppdaterat juni 2020)

---

<sup>1</sup> COM (2020) 98

## Översyn av förordningen om transport av avfall

Genom [förordningen om transport av avfall](#), har EU ett system för att övervaka och kontrollera transporter av avfall inom sina gränser och till och från EFTA, OECD och länder utanför EU som har undertecknat [Baselkonventionen](#). I förordningen fastställs regler för att kontrollera avfallstransporter så att miljöskyddet förbättras.

Genom förordningen införlivas också i EU-lagstiftningen bestämmelserna i [Baselkonventionen](#) och revideringen av OECD:s [beslut](#) från 2001 om kontroll av gränsöverskridande transporter av avfall avsett för återvinning (dvs. där avfall behandlas för utvinning av en användbar produkt eller för omvandling till bränsle).

Den omfattar nästan alla typer av avfall. Enligt bestämmelserna i förordningen ska en översyn av lagstiftningen ske innan slutet av 2020. I enlighet med detta påbörjade kommissionen 2017 arbetet med översynen. Syftet med översynen är att identifiera goda och dåliga metoder vid genomförandet och bedöma huruvida det har uppfyllt sina mål med hjälp av kriterierna för; effektivitet; samstämmighet i implementeringen; relevans; EU-mervärde. I samband med översynen presenterade kommissionen i januari 2018 ett öppet samråd för att samla in synpunkter från intresserade parter. Göteborg svarade på samrådet. EU-kommissionen genomförde också två workshoppar för att diskutera lagstiftningen. Workshopparna genererade två [rapporter](#).

I mars 2018 publicerade den så kallade [Refitplattformen](#) sitt [yttrande](#) om lagstiftningen. Dokumentet innehåller bland annat krav på att fler typer av avfall bör läggas till listan med [grönlistat avfall](#), samt understryker de utmaningar som finns för företag på grund av den obligatorisk registrering av avfallshanterare i alla medlemsstater. Plattformen uppmanar också kommissionen att utnyttja översynen av förordningen för att få klarhet i definitioner och förbättra ömsesidigt erkännande av registreringsavgifter för avfallshandling.

Ett förslag till ny lagstiftning är en del av den europeiska gröna given, och mer specifikt handlingsplanen för cirkulär ekonomi, och förväntas komma under 2020. Samrådet skickades in till SLK, men EU 8-2020 bedömdes för tekniskt för Göteborg att besvara.

(Uppdaterat juni 2020)

## Renovering av offentliga byggnader och energieffektivitet

I september kommer EU-kommissionen presentera "renovationsvågen", ett initiativ som ska bidra till byggnaders energieffektivitet och till resurssnålt byggande. Byggnader står idag för 40 % av energiförbrukningen i EU:s medlemsstater. I energieffektiva hus är det billigare med uppvärmning och nedkyllning, något som gynnar de boende. Förslaget förväntas inte innehålla någon ny lagstiftning, utan kommer fokusera på att tillämpa lagstiftningen om byggnaders energiprestanda strikt.

Kommissionen vill sammanföra fastighets- och byggsektorn, arkitekter, ingenjörer och lokala myndigheter för att underlätta renoveringsvågen. Tanken är att om renoveringsarbetet organiseras i större block går det att dra nytta av bättre finansieringsvillkor och stordriftsfördelar. Särskild prioritet får subventionerade bostäder och offentliga byggnader som skolor. Det är främst

finansieringsverktyget InvestEU som ska användas för denna renoveringsvåg. Kommissionen kommer under 2020 att granska de nationella renoveringsstrategierna och se över möjligheten att inkludera byggnader i utsläppsrättssystemet. Byggproduktförordningen ska ses över för att garantera att konstruktionen och renoveringen av byggnader ligger i linje med den cirkulära ekonomin, samt drar nytta av digitaliserings- och klimatomställningen. Kommissionen ska arbeta för att undanröja nationella hinder som hämmar investeringar i energieffektivitet i hyreshus och hus med flera ägare.

Göteborgs Stad äger och förvaltar många lokaler där arbete bedrivs för att minska klimatpåverkan. Framtidenkoncernen, Sveriges största bostadskoncern är med i Allmännyttans klimatinitiativ, med målsättning att senast år 2030 vara fossilfria och hålla energianvändningen 30 procent lägre. Det är möjligt att Göteborg kommer ha nytta eller påverkas av EU:s ”renoveringsvåg”.

[Färdplanen](#) var öppen för kommentarer under maj månad. [Samrådet](#) öppnades i juni och sträcker sig fram till den 9 juli (EU11-2020).

(Uppdaterad juni 2020)

### **Strategi för biologisk mångfald 2030**

I maj presenterade kommissionen [strategin för biologisk mångfald 2030](#). EU vill vara ambitiöst i att minska förlusten av biologisk mångfald och föregå med ett gott exempel. Man ville enas om ett globalt ramverk inför FN:s konferens i Kina under oktober 2020, som dock har skjutits upp. Målet är världens ekosystem ska vara återställda och skyddade till år 2050. Ett av strategins delmål är att säkerställa en total återhämtning av Europas biologiska mångfald till år 2030, vilket är i linje med 2030-agendan. Kommissionen kommer att lägga fram ett lagstiftningsförslag för bindande EU-mål som fokuserar på återställning av förstörda ekosystem samt förhindra och minska effekterna av naturkatastrofer. Under paraplyet ”biologisk mångfald” finns redan EU-lagstiftning<sup>2</sup> såsom habitatsdirektivet, fågeldirektivet och regler för Natura2000-områden. Dessa [utvärderades](#) 2016 och en [handlingsplan](#) antogs 2017. Direktiven påverkar Göteborgs verksamheter för bevarande, men även stadsbyggnad.

I dagsläget finns det inget heltäckande ramverk från EU som styr genomförandet av åtaganden kopplat till biologisk mångfald som har beslutats på nationell, europeisk eller internationell nivå. Därför vill kommissionen införa ett europeiskt ramverk för styrning. Ramverket ska kartlägga skyldigheter och åtaganden med en handlingsplan som ska vägleda genomförandet. Ramen kommer även att inkludera en övervakningsmekanism med indikatorer och regelbunden framstegsbedömning. Kommissionen kommer att utvärdera ramverket år 2023 för att se om det krävs en rättsligt bindande strategi för styrning.

Strategin lyfter fram städernas roll och konstaterar att städer behöver bli grönare. Städer med minst 20 000 invånare ska genom ”Urban Greening Plans” skapa åtgärder för ökad biologisk mångfald i urbana områden. Dessa planer ska vara klara i slutet av 2021. Planerna bör innefatta åtgärder för tillgängliga urbana grönområden såsom skog, trädgård och parker. Planerna bör bidra till bättre förbindelser mellan grönområden och minskad användning av bekämpningsmedel och annat som kan påverka den biologiska mångfalden. Medlemsstaterna, regionala och lokala myndigheter

---

<sup>2</sup> Direktiv 92/43/EEG (Arts- och habitatsdirektivet) Direktiv 2009/147/EC (Fågeldirektivet)

kommer att få stöd från kommissionen med sina planer i form av teknisk vägledning, finansiering och kompetensutveckling. Under 2021 kommer kommissionen även lansera en "EU Urban Greening Platform" för städer och borgmästare. [Innovation och forskning](#) ges också en viktig roll.

EU:s strategin för biologisk mångfald ligger i linje med Göteborgs stads arbete och [ett program för biologisk mångfald och ekosystemtjänster från år 2019 till 2025](#). Ett av delmålen är att Göteborg till 2025 ska ha ett landskap med en rik variation av naturtyper, gröna stråk, goda spridningsmöjligheter och fungerande ekologiska processer så att den biologiska mångfalden inte minskar. Göteborg har en ambition om att ligga i framkant inom långsiktig hållbar stadsplanering, där EU kan erbjuda eventuella finansieringsmöjligheter och kunskapsstöd.

(Uppdaterad juni 2020)

## Akuta Coronakrisåtgärder

Huvudområden med Coronaåtgärder:

- Säkerställa solidariteten på den inre marknaden; Alla planerade nationella åtgärder för att begränsa tillgång till medicinsk utrustning och personlig skyddsutrustning måste meddelas till kommissionen, och bedöms efter hur de säkerställer att nödvändiga produkter når dem som bäst behöver dem. Gröna transportkorridorer skapades för att begränsa köerna vid gränskontrollerna och garantera godsflöden av livsmedel och läkemedel framförallt. Exportrestriktioner för medicinsk utrustning till tredje land infördes.

Man genomförde också en gemensam snabbupphandling av personlig skyddsutrustning med 26 medlemsstater, och ändrade reglerna så att civilskyddsmekanismen kan användas för dylika inköp och beredskapslager.

- Mobilisering av vad som återstod i EU:s budget och mer stöd från den Europeiska Investeringsbanken (EIB); med stöd till regioner, och likviditetsstöd till företag. Minst 100 000 europeiska små och medelstora företag förväntas kunna stödjas.
- Statsstöd; Statsstödsreglerna ändrades tillfälligt till att bli mer flexibla genom kommissionens meddelande (2020)1863 om statsstödsåtgärder för att stödja ekonomin under covid-19-utbrottet.
- Utnyttjandet av hela flexibiliteten i det finanspolitiska ramverket, vilket betyder att kommissionen, vid bedömning av efterlevnad av stabilitets- och tillväxtpakten, kommer föreslå rådet att undanta budgeteffekten av de finanspolitiska engångsåtgärder som vidtas för att uppväga de ekonomiska effekterna av covid-19.

Kommissionen presenterade den 13 mars 2020 meddelandet om samordnad ekonomisk reaktion på covid-19-utbrottet tillsammans med två förslag till förordningar inom ramen för den ekonomiska reaktionen på utbrottet: 1) Investeringsinitiativet mot effekter av coronaviruset och 2) ändring av förordning 2012/2002 om att ge ekonomiskt bistånd till medlemsstater och länder som allvarligt har drabbats av större hot mot folkhälsa" (dvs. utvidgat tillämpningsområde för solidaritetsfonden). De två förordningsförslagen behandlades snabbt och godkändes av Europaparlamentet den 26 mars 2020 och av rådet den 30 mars 2020. Ändringarna påverkar sammanhållningsprogrammen, och därmed möjligheterna för Göteborg att få EU-medel (ERUF och ESF) för coronarelaterade insatser. Förändringarna gjorde reglerna mer flexibla, t.ex. med möjlighet för 100 % finansieringsgrad. Den 2 april kom ytterligare förslag till ändringar med ytterligare flexibilitet i genomförandet av insatser

finansierade från europeiska struktur- och investeringsfonderna<sup>3</sup>, samt förslaget<sup>4</sup> om ändringar i förordning om fonden för europeiskt bistånd till de som har det sämst ställt (FEAD). Upp till 800 miljoner euro är tillgängliga under 2020 från den europeiska solidaritetsfonden som har varit strikt begränsad till naturkatastrofer som orsakar fysiska skador såsom översvämningar, jordbävningar och liknande, men som nu utvidgas till att även omfatta hot mot folkhälsan. Det lades också ett förslag till förordning om inrättande av ett europeiskt instrument för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation (SURE).<sup>5</sup> Även Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter kan mobiliseras för att stödja uppsagda arbetstagare och egenföretagare. Där finns upp till 179 miljoner euro tillgängliga under 2020.

Vitbok om en rättvis spelplan vad gäller utländska statsstöd presenteras av kommissionen den 17 juni. Frågan om möjlighet att begränsa utländska investeringar har blivit än mer aktuell.

(Uppdaterat juni 2020)

### **Corona-återhämtning "Next Generation EU" och reviderat budgetförslag**

Beräkningar har gjorts på hur Coronabrottet kommer påverka EU:s BNP. Analysen pekar på att BNP kommer att falla med 15 % under andra kvartalet, vilket innebär cirka 7 % för hela året. Förslaget om den [reviderade EU-budgeten](#) och återhämtningsfonden baseras på den ekonomiska analysen om vad ekonomin behöver - ett investeringsbehov på 1500 miljarder euro under 2020–2021. Budgetförslaget och återhämtningsfonden uppgick tillsammans till 1850 miljarder euro. Pengarna till återhämtningsfonden ska lånas upp på marknaden och kommissionen vill att det ska återbetalas med avgifter på bl.a. växthusgaser och digitala skatter, alltså inte medlemsstaternas avgifter. Återbetalning av lånen ska inte påbörjas förrän 2028 och vara 30 år. Allt enligt förslaget [före](#) förhandlingarna.

Medlemsstaterna, när de ska använda fonden, måste ta fram nationella åtgärdsplaner, diskutera med EU-kommissionen och sedan fattar rådet beslut. Medlemsstaterna måste följa EU-kommissionens rekommendationer för den ekonomiska politiken inom ramen för den europeiska terminen liksom EU:s mål för både den gröna given och digitalisering. Återhämtningsfonden blir bryggan som ska möjliggöra omställningen.

Återhämtningsplanen har fokus på de hårdast drabbade länderna, regionerna och sektorerna och omfattar både lån och bidrag. Programmet "ReactEU" är en slags förlängning av "CRI" och "CRI+", beskrivna ovan under akuta Coronaåtgärder, som innebar att sammanhållningsfonderna användes flexibelt till krisåtgärder, med möjlighet för 100 % medfinansiering från EU. Kommissionens [faktablad](#) ger en överblick över hur olika instrument kommer stötta återhämtningsfonden för de som inte vill fördjupa sig i detaljerna.

Toppmötet på midsommar var den första gången stats- och regeringscheferna diskuterade paketet. Ett toppmöte i Bryssel genomfördes 17-21 juli. Resultatet blev att återhämtningsfonden behölls på 750 miljarder och att balansen mellan lån och bidrag blev 360 - 390 miljarder – Ramen för EU:s långtidsbudget blev 1 074 miljarder euro. Europaparlamentet har ännu inte godkänt budgeten.

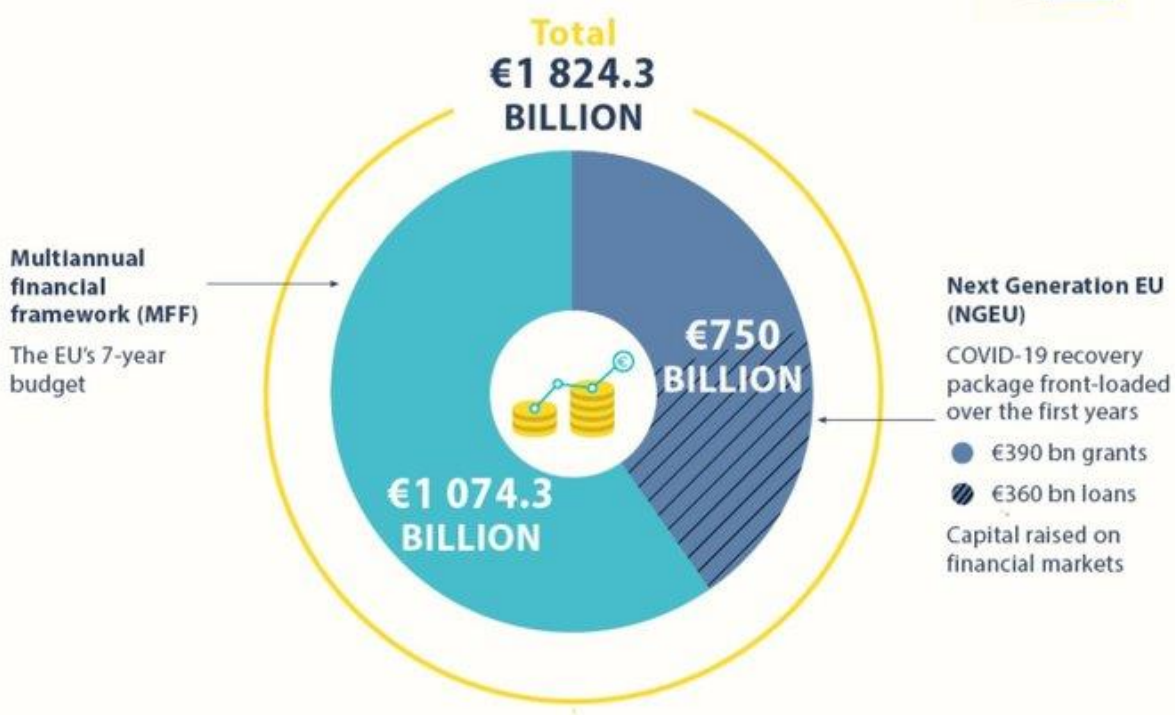
---

<sup>3</sup> KOM (2020) 138, KOM (2020) 142.

<sup>4</sup> KOM (2020) 141

<sup>5</sup> KOM (2020) 139

## Overall budget 2021-2027



(Uppdaterat juli 2020)

### Europeiska terminen och landrapporten i ljuset av Coronakrisen

I mars 2020 kom "vinterpaketet" och tillhörande [landrapport](#) för Sverige inom ramen för den europeiska planeringsterminen. I den svenska landrapporten anses Sverige ha hög sannolikhet att nå EU:s mål för växthusgasutsläpp. I rapporten menar kommissionen dessutom att Sveriges ekonomi är stark, men att en ekonomisk utmaning är obalansen på bostadsmarknaden som kvarstår – med följder som bland annat bostadsbrist och hög skuldsättning i hushållen. Investeringar i bostäder, utbildning och kompetens kan ytterligare förbättra Sveriges långsiktiga tillväxtpotential.

Kommissionen presenterade som varje vår sedan sitt "[vårpaket](#)" med [rekommendationer till medlemsstaterna](#). Pandemin har medfört att mer kortsiktiga åtgärder kopplat till hanteringen av COVID-19 inkluderats. För första gången används den "europeiska terminen" för att utvärdera [arbetet mot FN:s hållbarhetsmål](#). Den nya EU-kommissionären ansvarig för ekonomi, Paolo Gentiloni, fick detta i sitt [uppdrag](#). Trots pandemin strävar man mot att den ekonomiska återställningen ska gå i linje med Agenda 2030-målen och tillhörande rekommendationer är därmed framtagna med hållbarhetsmålen som utgångspunkt.

EU-kommissionen rekommenderar i den svenska [landrekommendationen](#), förutom säkerställande av hållbara offentliga finanser, främjande av innovation samt stödjande av utbildning och kompetensutveckling. Exempelvis rekommenderas att tidigarelägga förberedda offentliga investeringsprojekt med inriktning på den gröna och digitala omställningen. Sveriges starka forsknings- och innovationssektor kan bidra till utvecklingen av vaccin mot COVID-19, utöver diagnostisering och behandling.



Den europeiska terminen och landrapporten för Sverige är intressant för Göteborg att bevaka och föra dialog kring eftersom dessa påverkar strukturfondernas inriktning, och således påverkar vilka projekt Göteborg kan söka finansiering för.

(Uppdaterad juni 2020)

### **En ny strategi för små och medelstora företag**

Den 11 mars 2020 presenterade kommissionen en [ny strategi för små och medelstora företag](#). Små och medelstora företag spelar en väsentlig roll i Europas industrier då de fyller två av tre arbetstillfällen. Den nya strategin syftar till att hjälpa små och medelstora företag att leda ”dubbelövergången” (omställningen till ett hållbart och digitalt samhälle), som innefattar att säkerställa kompetensförsörjning. För att öka kapaciteten för små och medelstora företag att genomgå omställningen kommer kommissionen uppgradera det europeiska företagsnätverket (European Enterprise Network) med dedikerade hållbarhetsrådgivare. EU-kommissionen kommer också utöka digitala innovationshubbar i samtliga europeiska regioner för att ge möjlighet till små och medelstora företag att integrera digitala innovationer.

Till följd av utbrottet av Covid-19 har ett flertal [initiativ](#) lanserats för att stötta Europas små och medelstora företag.

Under den europeiska veckan för städer och regioner (EWRC) i början på oktober kommer Göteborg, tillsammans med de två andra vinnarna av European Entrepreneurial Region (EER) år 2019, anordna ett evenemang för att uppmärksamma regionernas strategier för entreprenörskap.

(Uppdaterad juni 2020)

## **Sociala frågor**

### **Kompetensförsörjningsagendan och europeiska ungdomsgarantin**

EU:s [tidigare kompetensförsörjningsagenda](#) antogs år 2016, med ett antal initiativ i syfte att verkställa den gemensamma visionen om att alla ska ha den kompetens de är i behov av för möjligheter på arbetsmarknaden. Dagens arbetsmarknad står inför utmaningar så som digitalisering, åldrande befolkning och behov av klimatomställning som ställer krav på kompetensförsörjning. Trots vetskap om kompetensförsörjningens betydelse står Europa inför kompetensluckor och mismatchningar på arbetsmarknaden. Arbetslöshetsnivån i EU ligger på 6,3%, och 14,4% bland ungdomar. Inför kommande lansering av en uppdaterad kompetensförsörjningsagenda (planerad till första kvartalet av 2020 men framflyttad) genomförde kommissionen en [konsultation](#) med utvalda aktörer. Utifrån det utkast som då presenterades har kommissionen identifierat ett antal prioriterade områden. Dessa prioriterade områden handlar om att möjliggöra kompetensutveckling/-förändring av arbetskraft, adressera kompetensmässiga mismatchningar, stärka det kollektiva ledarskapet samt modernisering av yrkesutbildning. Den uppdaterade kompetensförsörjningsagendan är nu planerad att presenteras i början av juli.

I en [rekommendation](#) år 2013 introducerade Rådet den europeiska ungdomsgarantin. Syftet är att minska ungdomsarbetslösheten i EU genom att säkerställa att ungdomar (under 25 år) inom 4 månader av arbetslöshet alternativt avklarad grundutbildning får erbjudande om anställning, fortsatt utbildning, lärlingsplats eller praktikplats. I sina [politiska riktlinjer](#) meddelade kommissionsordförande Ursula von der Leyen att hon har för avsikt att omvandla ungdomsgarantin

till ett permanent instrument för att motverka ungdomsarbetslöshet. Förslaget var planerat till juni 2020, men är framskjutet till början av juli, men nya budgetförslaget innehåller medel för att motverka ungdomsarbetslöshet.

Kommissionen har föreslagit betydande möjligheter till EU-finansiering för ungdomssysselsättning. Minst 22 miljarder euro bör läggas på stöd till ungdomssysselsättning, enligt EU-kommissionen.

Paketet för stöd till [ungdomssysselsättning](#) består av fyra områden:

- Förstärkning av ungdomsgarantin och ökning av möjligheterna att nå ut till utsatta ungdomar. Löftet om att bli erbjuden anställning, utbildning eller lärlingsutbildning inom fyra månader kvarstår. Kortare förberedande kurser och anpassad rådgivning, vägledning och mentorskap ingår också i förslaget.
- Rådets rekommendation om yrkesutbildning syftar till att göra systemen modernare, attraktivare, flexibla och mer anpassade för den digitala och gröna ekonomin.
- Stärkta insatser för lärlingsutbildningar. Den europeiska alliansen för lärlingsutbildning får förnyat mandat.
- Stimulansåtgärder för nyanställningar och startbidrag på kort sikt, samt kapacitetsuppbyggnad, nätverk för unga entreprenörer och företagsinterna utbildningscentrum på medellång sikt.

(Uppdaterad juli 2020)

### **Europeiska barngarantin**

Europaparlamentet [efterfrågade](#) år 2015 en europeisk barngaranti med syfte att säkerställa att samtliga barn i Europa som lever i risk för fattigdom och social exkludering ska ha tillgång till kostnadsfri sjukvård, utbildning, omsorg under de första åren, acceptabel bostad och få tillräckligt med näring. Kommissionen genomförde en studie för att undersöka genomförbarheten av en gemensam barngaranti för utsatta barn.

Undersökningen [presenterades](#) av kommissionen i januari 2020 och inriktades på ovan nämnda riskfaktorer med fokus på barn som lever i osäkra familjeförhållanden, barn som bor på olika former av institutioner, barn till nyanlända och flyktingar samt barn med funktionsvariationer eller med särskilda behov. Analysen ger även indikatorer på hur identifierade åtgärder kan vidgas till en större målgrupp för att slutligen omfatta samtliga barn i EU. En ny europeisk barngaranti väntas under 2021.

I det uppdaterade långtidsbudgetförslaget finns en öronmärkning inom sammanhållningsfonderna om 5 % för åtgärder mot barnfattigdom, men detta är inte överenskommet än, utan ett alternativ är att barngarantin och finansiering kommer in under den europeiska terminen och öronmärks där det finns landspecifika rekommendationer om barnfattigdom så att medlen inte lås in där det inte är relevant.

(Uppdaterad juni 2020)

### **Ramverk för romsk inkludering**

[Romer](#) är den största etniska minoriteten i Europa på cirka 10–12 miljoner varav 6 miljoner bor i EU. Många romer utsätts för diskriminering och social exkludering i sitt vardagliga liv. EU har under lång tid betonat vikten av en förbättring gällande romers integration där samtliga medlemsstater måste ta



sitt nationella ansvar. För att vägleda och stötta medlemsstater i deras arbete kring romers integration skapades [ett EU-ramverk för nationella strategier för integrering av romer fram till år 2020](#) med en ambition om att minska romers socioekonomiska exkludering.

Den 17 februari publicerade kommissionen ett samråd gällande [färdplanen för det kommande ramverket efter 2020](#) som innehöll riktlinjer och vägledning till medlemsstaterna i utformningen av en nationell romstrategi. [Göteborg stad](#) skickade in sina synpunkter på färdplanen där staden ställer sig positiv till att romers jämlikhet och inkludering efter 2020 lyfts fram på EU-nivå med tydligare mål, uppföljningsmetod och problembeskrivningar. Göteborg stad är aktiv i [Eurocities arbetsgrupp för romers inkludering](#) som hade ett möte den 2 juni där gruppens medlemmar diskuterade det kommande ramverket. Arbetsgruppen träffas cirka två gånger per år.

Snart löper det nuvarande ramverket ut och förberedelserna inför lanseringen av det nya ramverket som ska gälla från år 2021 är i fullgång. I [kommissionens arbetsprogram](#) presenterades en ambition att lansera en övergripande strategi för romers jämställdhet och inkludering. Lanseringen av ramverket kommer att bestå utav två delar: ett meddelande från kommissionen och en rekommendation för ett ramverk av indikatorer som ska antas av europeiska rådet. Det nya ramverket för nationella strategier kommer att lanseras under oktober 2020 i form av ett gemensamt event tillsammans med Tyskland som har ordförandeskapet i europeiska rådet.

Kommissionen berättade under ett möte med GEO den 26 mars 2020 att det kommande ramverket ska underbygga och förstärka det nuvarande ramverket genom att följa samma modell. Det nya ramverket kommer fortfarande att fokusera på de fyra områdena för integration av romer som fanns i föregående ramverk; utbildning, sysselsättning, bostäder och sjukvård. Utöver de fyra områdena kommer tre nya läggas till; antiziganism, öka romers egenmakt och minska fattigdomen. Implementering på lokal nivå och uppföljning av implementeringen kommer att bli viktig del i processen för att säkerställa att den sker på ett korrekt sätt. Lokala initiativ kommer att bli allt mer uppmärksammade i det kommande ramverket bland annat gränsöverskridande samarbeten som kan bidra till utbyte av erfarenheter och skapa länkar mellan städer i olika länder.

Parlamentets [utskott för medborgerliga fri- och rättigheter](#) diskuterade frågan den 4 juni.

(Uppdaterad juni 2020)

### **Jämställdhetsstrategi och strategi för att motverka det könsbaserade våldet**

När kommissionsordförande Ursula von der Leyen tillträdde tillsatte hon EU:s första kommissionär med portfolion jämställdhet – Helena Dalli. Kommissionär Dalli fick i uppgift att, snarast möjligt, presentera en europeisk jämställdhetsstrategi. I januari 2020 presenterade kommissionen en [färdplan](#) för den kommande jämställdhetsstrategin.

Att verka för jämställdhet och motverka våld i nära relationer går i linje med Göteborgs Stads styrande dokument och viljeriktning. Något som Göteborgs Stad dock har lyft ut och ytterligare framhävt är den särskilda form av våld och förtryck som det hedersrelaterade våldet och förtrycket innebär. Hedersrelaterat våld och förtryck har tidigare ingått i Göteborgs Stads plan mot våld i nära relationer. Den 21 november 2019 antog Kommunfullmäktige [Göteborgs Stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck 2020-2023](#).

Med bakgrund i detta valde Gothenburg European Office, tillsammans med Stadsledningskontoret och Social resursförvaltning, att den 13 februari 2020 lämna in [synpunkter](#) på EU-kommissionens färdplan. Syftet var att framhäva stadens ståndpunkt och identifiering av hederskontexten som en väsentlig aspekt som behöver beaktas i såväl jämställdhetsdiskussionen, som gällande mänskliga rättigheter och barns rättigheter. Vid senare konsultationstillfällen lämnade Gothenburg European Office stadens synpunkter till Regionkommitténs råd för sociala frågor (SEDEC) samt EU-parlamentets forskningsservice (EPRS).

De synpunkter Göteborgs Stad lämnade till EU-kommissionen ledde till att den [europeiska jämställdhetsstrategin 2020–2025](#) som presenterades den 5 mars lyfte det hedersrelaterade våldet som en särskild form av skadlig handling. Kommissionen kommer under år 2021 eller 2022 presentera rekommendationer efter dialog med experter och civilorganisationer.

Gothenburg European Office arrangerade den 27 maj ett webbseminarium på temat jämställdhet och hedersrelaterat våld och förtryck för att uppmärksamma Göteborgs Stads arbete med frågan som lokal offentlig aktör. Från Göteborgs Stad deltog Stadsledningskontoret och Social resursförvaltning med representanter från Dialoga samt resursteam heder. Övriga talare var representant från jämställdhetskommissionärens kabinett, forskare vid europeiska institutet för jämställdhet samt Rådet för kommuner och regioner i Europa. Under seminariet visades ett stort intresse för stadens arbete, från såväl EU-parlamentariker och europeiska städer som civilorganisationer från andra delar av Europa. En fördjupande workshop kommer organiseras senare under året, med syfte att öppna upp för samarbete med andra städer och aktörer runt om i Europa.

(Uppdaterad juni 2020)

## Hållbar och smart mobilitet

I europeiska städer orsakas alltför många problem av transport och trafik. Frågan om hur man kan öka rörligheten och samtidigt minska trängseln, olyckorna och föroreningarna är en utmaning för alla städer i Europa. [Stadsmobilitet](#) står för 40% av alla koldioxidutsläpp från vägtransporter och upp till 70% av andra föroreningar från transporter. Stadsmobilitet och transportpolitik är en viktig del i den gröna givens för att minska utsläppen. Kommissionen kommer föreslå strängare krav på utsläpp av luftföroreningar från fordon med förbränningsmotorer och se över lagstiftningen om utsläpp av koldioxid från personbilar och lätta nyttofordon. Kommissionen överväger en utökning av EU:s handel med utsläppsrätter till vägtransporter.

Investeringar inom forskning och innovation för mobilitet är väsentligt för att uppnå klimatneutralitet. I EU:s kommande [strategi](#) för transportpolitiken betonas att digitalisering och hållbarhet för mobilitet går hand i hand. Digitalisering kommer att göra transporter mer hållbara med innovativa idéer som automatiserad rörlighet och smarta system för trafikstyrning. Andra mål som kommissionen vill nå är att mer gods bör transporteras med sjöfart och tåg, att föroreningar ska minska och att kostnader återspeglar graden av miljöpåverkan. I strategin för transportpolitiken föreslås flera investeringar i klimatsmart lösningar, speciellt inom infrastrukturen. Kommissionen tänker också föreslå att EU:s handel med utsläppsrätter utvidgas till sjöfartssektorn.

Städer är en viktig aktör för att uppnå kommissionens mål då många initiativ görs på lokal nivå. [Utvecklingen](#) av infrastrukturen för cyklar är en av de mest väsentliga delarna då det ses som ett

grönt och hållbart transportalternativ till bilen. Flera andra transportalternativ har inrättats städer, bland annat mikromobilitet vilket innebär delningstjänster för E-scooters och cyklar. Kommissionen har inte diskuterat mikromobilitet i helhet men de har en positiv syn på [cykeldelningstjänster](#) då det normaliserar cykling som ett alternativt transportmedel i städer. Ett samråd inför strategin kommer öppnas i slutet av juni och strategin planeras till sista kvartalet.

(Uppdaterat juni 2020)

### Trafiksäkerhet

I paketet "[Europa på väg](#)" från maj 2018 lade kommissionen fram en ny strategi för trafiksäkerhetspolitik tillsammans med en strategisk handlingsplan. Syftet med dessa arbetsdokument är att ange hur den nya politiken kommer att omsättas i åtgärder.

Antalet människor i Europa som dör i trafikolyckor [minskar](#) i Europa. Mellan 2001 och 2010 minskade antalet dödsolyckor med 43 % och mellan 2010 och 2018 med ytterligare 21 %. Framstegen med att minska dödsoffren i trafiken har dock stagnerat de senaste åren och i ett antal EU-länder har antalet dödsolyckor ökat. Detta innebär att EU troligtvis inte kommer möta sitt mål om att halvera antalet dödsolyckor mellan 2010 och 2020.

Framstegen är ännu färre när det gäller att förebygga antalet allvarliga skador i trafiken. Därför har EU även ställt sig bakom "[Vallettaförklaringen om trafiksäkerhet](#)" där man vill halvera antalet allvarliga skador i trafiken till 2030.

För att uppnå dessa mål finns det flera tillvägagångsätt som fastställdes i "Europa på väg". Först måste tankesättet bakom en nollvision av dödsolyckor i EU få starkare fäste bland beslutsfattare och samhället i stort. Kommissionen accepterar inte att uppemot 500 människor dör varje vecka av trafikolyckor i EU.

Det andra målet är att införa säkra system på EU-nivå där dödsfall och olyckor i trafiken inte behöver vara det oundvikliga priset för mobilitet. Trafikolyckor kommer fortsätta att ske då människor begår misstag men EU anser att man kan införa åtgärder så att misstagen inte leder till dödsfall eller allvarliga skador. De åtgärder som kan genomföras är bättre konstruerade fordon, säkrare vägar och lägre hastigheter. Städer kan förbättra infrastrukturen för fotgängare och cyklister, minska biltrafiken och sänka hastigheterna. Minskad biltrafik i städer leder inte bara till en säkrare miljö för cyklister och gångtrafikanter utan även bättre luftkvalitet.

Det tredje målet är att EU måste vara redo att hantera nya trender. Det finns negativa trender som måste bemötas såsom problemet med distraktioner med mobila enheter. Det finns även positiva utvecklingar, exempelvis de tekniska framsteg inom uppkoppling och automatisering som kommer skapa nya möjligheter inom trafiksäkerhet. Delade tjänster som bil- och cykelpooler är en annan positiv trend, framförallt inom städer då det minskar biltrafiken.

EU har även [ändrat](#) direktivet 2008/96/EG om förvaltning av vägars säkerhet. Det allmänna målet med direktivet, som syftar till att ta itu med bristerna i den befintliga lagstiftningen, är att minska både dödsolyckor och allvarliga skador genom att förbättra säkerhetsprestandan av väginfrastruktur. Det nya direktivet ([EU\) 2019/1936](#) innebär krav på att medlemsstater fastställer och genomför förfaranden för trafiksäkerhetsmässiga konsekvensanalyser, trafiksäkerhetsrevisioner, vägsäkerhetsinspektioner och nätverksövergripande vägsäkerhetsbedömningar. Direktivet utvidgas även till flera vägar utanför det transeuropeiska transportnätet (TEN-T). Det reviderade direktivet måste införlivas i medlemsstaternas lagstiftning senast den 17 december 2021.

(Uppdaterat juni 2020)

### **Infrastruktur för alternativa bränslen**

En investering som kommissionen vill satsa på är att öka tillgången till hållbara alternativa drivmedel. Detta är ett initiativ som är viktigt för Göteborg då staden delar detta mål. I rapporten "[Fossilfritt Göteborg – vad krävs?](#)" har staden utrett frågan om hur Göteborg ska kunna bli fossilfritt inom ramen för 1,5-gradersmålet. En av åtgärderna som rapporten föreslår är att öka tillgången till förnybara bränslen och eldrift. Göteborg satsar på att upprätta fler laddningsstationer och vill öka andelen el-och biogasfordon, bland annat hos kommunens egna fordon. Göteborgs Stads fordonsflotta ska vara fossilfri senast 2023.

År 2013 presenterades en europeisk strategi för alternativa bränslen i syfte att främja arbetet för hållbar mobilitet i Europa, som följdes av direktiv 2014/94/EU om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen vilken innebär bland annat att varje medlemsland ska ta fram en långsiktig nationell policy för marknadsutveckling när det gäller alternativa bränslen och planeringen av utbyggnaden av relevant alternativ bränsleinfrastruktur. Syftet med direktivet är att säkerställa uppbyggnaden av alternativa tankningsställen i Europa med gemensamma standarder för deras design och användning, inklusive gemensam utformning av tekniken för laddning av elfordon.

Inom direktivet togs en handlingsplan fram i november 2017 vilken innefattar en uppsättning stödjande politiska åtgärder på EU-nivå så som exempelvis ytterligare ekonomiskt stöd för infrastrukturinvesteringar via "Connecting Europe Facility".

Mycket har hänt i utvecklingen sedan direktivet kom och kommissionen har inlett en utdragen utvärdering. Samråd kring utvärderingen var planerad till andra kvartalet 2019 men öppnades 6 april. Göteborg besvarade samrådet EU 7-2020. I svaret menar Göteborg att direktivet bör täcka både offentligt tillgänglig infrastruktur och privat och att de nationella policyplanerna inte är tillräckliga för att nå målen, och att nationella mål måste sättas för el, LNG och vätgas för tunga fordon samt för elanslutning i hamn och att dessa mål måste gälla för hela transportkorridoren och baseras på en gemensam europeisk metodologi.

(Uppdaterad juni 2020)

### **Vätgasstrategin**

EU vill stödja ren vätgasproduktion i Europa. Kommissionens ekonomiska återhämtningsplan "Next Generation EU" listar vätgas som en investeringsprioritet för att öka den ekonomiska tillväxten och höja motståndskraften, skapa lokala jobb och befästa EU:s globala ledarskap. Vätgasen anses kunna bidra till utfasning av fossila bränslen i industri, transporter, kraftproduktion och byggnadsverksamhet i hela Europa. I EU:s vätgasstrategi beskrivs hur detta kan omsättas i praktiken genom investeringar, reglering, marknadsuppbyggnad och forskning och innovation.

Målet är att utveckla förnybar vätgas som produceras huvudsakligen med hjälp av vind- och solenergi. På kort och medellång sikt behövs dock vätgas baserad på annan, koldioxidsnål energi för att snabbt minska utsläppen och bidra till utvecklingen av en livskraftig marknad. EU-kommissionen lanserade i samband med strategin, den europeiska alliansen för ren vätgas, som samlar industriledare, det civila samhället, ministrar på nationell och regional nivå och Europeiska

investeringsbanken. Alliansen kommer att skapa en genomförandeplan för investeringar i produktion i större skala och stödja efterfrågan på förnybar vätgas i EU.

Regionkommittén avser anta ett [yttrande "Mot en färdplan för ren vätgas – de lokala och regionala myndigheternas bidrag till ett klimatneutralt Europa"](#) vid sitt plenarsammanträde i början av juli.

(Uppdaterad juli 2020)

### Uppkopplade och automatiserade fordon

EU-kommissionen antog år 2016 en strategi för [samverkande intelligenta transportsystem](#) (C-ITS), vilken har beskrivits som en milstolpe för samverkande, uppkopplad och automatiserad rörlighet inom EU. Strategin syftar till att möjliggöra spridning av fordon som kommunicerar med såväl varandra som med infrastrukturen på EU:s vägar från och med år 2019. På så sätt förväntas europeiska vägar bli säkrare, energiförbrukningen minska och på längre sikt underlätta för integrering av automatiserade fordon i transportsystemet.

Den 17 maj 2018 presenterade EU-kommissionen det tredje och sista delen av [rörlighetspaketet "Europa på väg: hållbar mobilitet i EU: säker, uppkopplad och ren."](#) som bland annat innehåller en [strategi för automatiserad rörlighet](#). I den förklaras uppkopplad och automatiserad mobilitet som ska göra Europa världsledande när det gäller helt autonoma och säkra mobilitetssystem. Med grund i denna strategi öppnade EU-kommissionen för [samråd](#) om rekommendationer för uppkopplad och automatiserad mobilitet mellan slutet av oktober och början av december 2018. Syftet var att identifiera de främsta utmaningarna kopplat till introduktion av uppkopplad och automatiserad mobilitet utifrån aspekter som cybersäkerhet, dataskydd och 5G-teknologi.

Kommissionen har tillsammans med medlemsstaterna även arbetat fram [riktlinjer](#) för EU-godkännande av automatiserade fordon, vilka presenterades den 9 april 2019. Typgodkännande av automatiserade fordon är nu tillåtet med ett EU-undantagsförfarande under perioden tills EU-regler har antagits.

Under 2019 lanserades en [andra upplaga](#) av riktlinjer för utveckling och implementering av trafikstrategier för hållbar urban rörlighet (Sustainable Urban Mobility Plans). Som ett tillägg till den uppdaterade versionen presenterades i juni 2019 ett särskilt [avsnitt](#) med fokus på just planering för automatiserade fordon i stadstrafik.

Kommissionen (DG Move) arbetar med CCAM som står för "Connected, cooperative and automated mobility". Visionen för CCAM är "Vision Zero" (mål att inte ha några dödsoffer eller svårt skadade i trafiken år 2050), minska transportutsläpp och trängsel med smidigare transporter, säkerställa inkluderande mobilitet för människor och varor och slutligen stärka konkurrenskraften för europeiska industrier för att säkerställa långsiktig tillväxt och jobb.

Kommissionen har tagit fram förslag till "CCAM Partnership" för att främja innovation i CCAM, vilket kräver samarbete mellan flera olika intressenter från både den privata och offentliga sektorn. År 2030 förväntas partnerskapen ha lett till öppna, användarvänliga och välintegrerade mobilitetslösningar med ökad säkerhet och minskat koldioxidavtryck. Målet är att Europa ska vara världsledande inom distribution av ansluten och automatiserad mobilitet för människor och varor.

Regionala och lokala aktörer har en nyckelroll i CCAM för testning i riktiga trafiksituationer, för integration i mobilitetstjänster och för medborgares engagemang. CCAM partnerships kommer att ha

21 olika forskningsprioriteringar, bland annat miljö, AI och säkerhet. I CCAM kommer finansiering och samarbete till projekt kunna sökas och programmet förväntas släppas framåt 2021/2022.

(Uppdaterat juni 2020)

### TEN-T-förordningen och CEF investeringar

Det transeuropeiska nätverket (TEN-T) syftar till att utveckla ett europeiskt nätverk av vägar, järnvägslinjer, inre vattenvägar, sjöfart, hamnar, flygplatser och järnvägar. Den består av två lager, det övergripande nätverket (omfattar alla europeiska regioner, bör vara färdig år 2050) och stomnätet (viktigaste förbindelserna borde vara färdiga före år 2030). De nuvarande allmänna riktlinjerna för utvecklingen av [TEN-T fastställdes genom förordning nr 1315/2013](#) och stöds av ett särskilt finansiellt instrument, Connecting Europe Facility (CEF).

Stora utmaningarna i komplexa administrativa förfaranden har identifierats. Problemen är kopplade till gränsöverskridande tillståndsgivningsprocedurer och osäkerhet i samband med vilken lagstiftning som ska tillämpas, vilket leder till förseningar och ökade kostnader. Med den [föreslagna förordningen](#) vill kommissionen påskynda genomförandet av det transeuropeiska transportnätet, minska de förseningar som uppstår i infrastrukturprojekt, underlätta deltagandet för privata investerare och klargöra reglerna för offentliga samråd. TEN-T-projekt av gemensamt intresse föreslås få prioriterad status (snabbare förfaranden). Förslaget sätter en gräns på högst tre år för hela tillståndsförfarandet. [Regionkommitténs rapport](#) antogs på plenarmötet i februari 2019, denna lyfter särskilt de lokala och regionala myndigheternas roll.

I juli 2018 utsågs Dominique Riquet (ALDE) till rapportör i transportutskottet, i september presenterades [utkast till rapport](#), som innehöll förslag till ytterligare förkortade processer. Europaparlamentets beslut fattas den 13 februari 2019. Rådet antog sin position i december 2019. Göteborg har inte antagit någon position för påverkan och GEO har därför flyttat TEN-T-förslaget enbart på bevakning.

EU-kommissionen öppnade under april 2019 ett offentligt samråd om utvärderingen av TEN-T som SLK svarade på i juni. STRING-nätverket har antagit en position och lobbyplan. Inom STRING-nätverkets brysselkontor är GEO en självklar samverkanspartner för påverkansarbete. Dialogen om revideringen pågår, och STRING-kontoren har en gemensam påverkansplan.

(Uppdaterat juni 2020)

### Innovation och digitalisering

GEO deltog i den skriftliga konsultationen, en workshop och [en konferens](#) ledd av EU-kommissionen under första kvartalet 2020 om det europeiska mervärdet med stöd till innovationsekosystem och skapandet av europeiska system under pelare 3 i Horisont Europa. Första utkastet till [implementeringsstrategin för Horisont Europa](#) publicerades i juni.

[Rapporten](#) om forskning och innovation i EU, presenterades i slutet av maj och initiativet från EU-kommissionen planeras till tredje kvartalet 2020. Rapporten innehåller elva rekommendationer, som baseras på EU:s spetskompetens och toppresultat inom vetenskapsbaserad forskning och innovation. De är uppdelade på tre huvudområden:

- Forskning och innovation för ett säkert och rättvist utrymme för mänskligheten.

- Forskning och innovation för ett globalt ledarskap.
- Forskning och innovation för ekonomiska och samhällsliga effekter.

Rekommendationerna ska bana vägen för forskning och innovation som bidrar till målen om hållbar utveckling och integrerar dessa med EU:s politiska strategier och initiativ och på så sätt bidrar till ett rättvist, klimatneutralt och digitalt Europa. Samtidigt kan de förbättra de europeiska företagens och regionernas konkurrenskraft. [Rollen för forskning och innovation](#) i återhämtningen beskrivs som viktig. Kommissionen har publicerat ett [faktablad](#) över hur olika instrument, bland dem Horisont Europa, kommer att stötta Corona-återhämningsfonden.

### **Horisont Europa – missionsdriven innovation**

Efter Kennedys berömda tal "Man on the Moon" tog det mindre än tio år innan besättningen ombord Apollo 11 besteg månen. Med det som inspiration har Kommissionen frågat sig vad Europa kan uppnå om vi arbetar med [missions-driven](#) istället för utmaningsdriven innovation.

Flera Mission Board (MB), oberoende experter som ger råd till Kommissionen, lagt fram förslag till [fem djärva mål](#) under Horisont Europa, som ska uppnås inom en bestämd tidsram och som syftar till att hantera några av vår tids största samhällsutmaningar. Dessa utmaningar är cancer, klimatanpassning, hälsosamma hav, klimatneutrala städer och hälsosam jord och mat.

MB kommer att forma missionerna fram till september och lämnar sedan över sina rekommendationer till Kommissionen under [F&I dagarna](#), som äger rum den 22 till 24 september. Parallellt genomför Kommissionen speciella [medborgardialoger](#) under sommaren med planen att presentera vilka missioner man kommer att gå vidare med innan slutet av 2020. De som väljs ut kommer sedan att lanseras under Horisont Europa från 2021. Det innebär att missionerna, som de är skrivna idag, kan komma att ändras.

Av förslagen som de ser ut idag bedöms missionen för klimatanpassning, klimatneutrala städer och hälsosamma hav vara av särskilt intresse för Göteborg. Eftersom missionerna fortfarande kan komma att ändras bevakar GEO utvecklingen av dessa fram till dess att beslut fattats. GEO har även deltagit i utformningen av dessa missioner, då man deltog i en workshop arrangerad i Bryssel för att framföra stadens åsikter om missionernas struktur och fokus. Samtidigt har pandemin lett till att detta arbete saktats ned.

Kommissionen har även framfört att man till nästa Horisont Europaprogram vill arbeta med blandad finansiering, d.v.s. bidrag och eget kapital (som tidigare under H2020 IA-projekt) men även integrerad europeisk med nationell, regional och lokal finansiering så att man kan skapa bättre förutsättningar för projekt att erhålla finansiering.

(Uppdaterat juli 2020)

### **Horisont Europa - mission för klimatanpassning**

I slutet av juni publicerade denna MB en [delårsrapport](#) med konkreta mål och riktlinjer för utformningen av missionen för klimatanpassning. I rapporten framhåller man de svagheter som finns inbyggda i våra samhällen, som COVID-19 också har illustrerat. Man framhåller att pandemin har visat hur viktigt det är att agera i tid och på ett koordinerat sätt.



Enligt förslaget är förhoppningen med missionen att omvandla de akuta utmaningarna som klimatförändringarna medför till möjligheter för omställningsarbetet. På så sätt hoppas man kunna ge europeiska samhällen ett försprång i deras anpassningsarbete.

MB föreslår tre mål med olika brett fokus – ett brett för att höja den aggregerade kunskapen och medvetenheten om de risker som klimatförändringarna innebär; ett något smalare för att uppvisa bredden på klimatanpassningsåtgärder hos europeiska städer och regioner som hunnit en bit i sitt omställningsarbete och ett smalt, där 100 demonstratörer som kommit långt i att stärka sin motståndskraft och anpassning till klimatförändringarna visar upp sitt arbete (se tabell).

<b>Mål (Fokus)</b>	<b>Vad</b>	<b>Finansiering som diskuterats</b>	<b>Relevans för Göteborgs Stad</b>
Förbereda Europa (brett)	Ökad europeisk tillgång till tillgång till klimatriskprofiler och förbättrade förvarningssystem	-	Utveckling av kunskapsplattformen ClimateAdapt och andra verktyg Staden kan ta del av.  Finansiering under renoveringsvägen som också går in under detta projekt.
Accelerera omställningsarbetet (smalare)	Stötta 200 regioner som kommit längre i deras omställningsarbete och visa upp bredden av klimatanpassningsåtgärder.	ESF+, Just Transition Fund, EI, Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling och EIC, gröna upphandlingspolicyer och miljöbeskattning kan komma att spela in.  Liknande struktur som klimatstadskontrakten	Se nedan.
Stärka den europeiska motståndskraften (smalt)	Skala upp görbara, medborgar-centrerade lösningar för 100 demonstratörer	Samma som ovan.	Eftersom Göteborgs Stad kommit långt i sitt omställningsarbete bedöms rollen som demonstratör vara mest relevant.

För att generera gränsöverskridande värde föreslår man att missionen fokuserar på hälsosystem, sjukvård och kulturarv och missionen förväntas bygga på bland annat EU:s [Strategi för Biologisk Mångfald 2030](#) och den [Nya Europeiska Agendan för Kultur](#).



Från den [regionala resultattavlan för innovation](#) (RIS) har man sett att innovation genererar ett mervärde i närområdet, men bara upp till en viss gräns. Man hoppas därför kunna åtgärda detta genom att utforska nya samarbetsformer. De mest lovande demonstratorerna väljs ut baserat på potentiell påverkan, mångfald, hur väl de kompletterar andra projekt samt geografisk spridning.

(Uppdaterat juli 2020)

### Horisont Europa – mission för klimatneutrala städer

Städer har en speciellt viktig roll att spela i klimatomställningen eftersom de, även om de endast utgör 3% av jordens yta, ansvarar för 72% av de globala utsläppen av växthusgaser. Andelen av befolkningen som bor i städer ökar dessutom snabbt - av Europas invånare förväntas närmare 85% bo i städer 2050 (upp från nuvarande 75%).

Under missionen för klimatneutrala städer har denna MB lagt [förslaget](#) att 100 städer ska väljas ut och stöttas i deras arbete att bli klimatneutrala till 2030. I missionen har man medvetet valt en något bredare definition av städer för att även inkludera funktionella områden, såsom flygplatser.

Syftet med missionen är att städer ska ges utrymme att testa nya former för sektorsöverskridande samarbete och integration, något man hoppas ska accelerera deras omställningsarbete för att nå målet om klimatneutralitet till 2030. Enligt förslaget ska de valda städerna fungera som europeiska föregångare inom ramen för den gröna given. Arbetet ska struktureras enligt så kallade klimatstadskontrakt och med en mer inkluderande flernivåstyrning. Kontrakten ska formuleras efter stadens specifika omständigheter och innehåller mål, strategier och en färdplan för att klara klimatomställningen.

Mål	Exempel på typ av projekt	Finansiering som diskuterats i <a href="#">delårsrapporten</a> (som kom i slutet av juni)	Relevans för Göteborg
100 klimatneutrala städer	Nya former av sektorsöverskridande samarbete	ESIF, Just Transition Fund, Important Projects of Common European Interest, InvestEU och Climate Fund (som kommer finansieras via EIB)	Viktig positionering och resurser för Göteborg som föregångare i klimatomställningen, bygger vidare på arbetet under Viable Cities

Städerna kommer även utgöra stommen för ett globalt kunskapscenter, med syfte att identifiera luckor och prioriterade områden för politiska åtgärder som underlättar städers omställningsarbete och samtidigt stärker den europeiska konkurrenskraften. Förhoppningen är att andra städer, förutom att inspireras i sitt eget omställningsarbete, kommer kunna ta lärdom av de 100 utvalda.

Projektet skulle därmed inte bara hjälpa Göteborg Stad möta de lokala klimatmålen, under bl.a. *Begränsad Klimatpåverkan* och det kommande *Miljö- och Klimatprogrammet* (våren 2021), utan

också medföra viktig positionering för staden som en global föregångare inom hållbarhet. Projektet skulle även allokera signifikanta EU-medel till Göteborgs Stads egen klimatomställning.

Tanken bakom missionen är att man ska kombinera och blanda olika policy-områden, t.ex. [Europeiska Klimatlagen](#) och [Klimatpakten](#), [EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi](#), [Europeiska långtidsstrategin för 2050](#), de nationella energi- och klimatplanerna, [EU:s Urbana Agenda](#), [Ett Europa rustat för den digitala tidsåldern](#), [Smart Specialisation-plattformen](#) och plattformen för [EU:s strategi för mobilitet och transport](#) och sedan förankra dessa till lokal nivå.

Särskilt fokus kommer ligga på utlysningar inom klimatanpassningsåtgärder, där den här missionen kommer att fungera som en brygga mellan andra utlysningar under Horisont Europa (t.ex. Missionen för klimatanpassning ovan) och andra EU-initiativ.

(Uppdaterat juli 2020)

### Horisont Europa - mission för friska hav, kust- och inlandsvatten

Antropogena klimatförändringar slitit på motståndskraften hos haven och med det minskat deras möjlighet att klara av de klimatfunktioner vi är beroende av. Bland annat har klimatförändringarna lett till försurning av hav och degradering av ekosystem i vattnet, vilket i sin tur, minskat havets förmåga att absorbera koldioxid från atmosfären. Enligt [IPCC](#) kan vi räkna med förhöjda havsnivåer upp till 1,1 meter till 2100 om vi inte minskar våra utsläpp kraftigt. Vidare, även om effekterna av föroreningar, mänskliga aktiviteter och klimatförändringarna är väldokumenterade saknas viktig kunskap om haven och våra vattendrag och de kumulativa påfrestningar som de är under.

Enligt [förslaget](#) hoppas man kunna minska människans påverkan på marina och sötvattens-miljöer, återställa degraderade ekosystem och på ett hållbart sätt ta tillvara de resurser och tjänster som våra vattendrag erbjuder. Missionen struktureras enligt fem mål som tillsammans ska uppnå huvudmålet "regenerera våra hav och vatten till 2030" (se tabell nedan). Delmål 1-3 utgör tematiska områden man vill att missionen fokuserar på medan delmål 4-5 är strukturella och tänkta att stötta processen med de första tre.

Delmål	Exempel på typ av projekt per delmål	Finansiering som diskuterats	Exempel på relevans för Göteborg
1. Noll föroreningar	Arbete uppströms för att förhindra att föroreningar åker med ut i havet, innovativa cirkulära infrastrukturer, minskade ljudföroreningar, förhindrande av att avloppsvattensläckage	EMFF, LIFE-programmet, ESIF, Horisont Europa	Göteborgs Stads strategiska arbete med de blå stråken
2. Regenerera arthabitat	Ekologiskt ingenjörskap och ekosystemperspektiv, grön och blå infrastruktur, åtgärder för begränsning av effekter från klimatförändringarna, biologisk	EMFF, LIFE-programmet, ESIF, Horisont Europa	Samma som ovan, biologisk mångfald i hamnområde

	mångfald		n
<i>3. Utfasning av fossila bränslen i vatten, oceaner och hav</i>	Energilösningar, koldioxidneutrala hamnområden, Återvinning av gamla flottor, renovering av turistinfrastruktur och hamnbyggnader	Connecting Europe facility, EMFF, ESIF,	
<i>4. Kunskap och havs-kompetenta samhällen</i>	Ska ge människor möjligheten att bättre värdera och ta hand om sina vatten- och kustmiljöer, kartläggning för att öka förståelsen av våra hav och deras påverkan på våra samhällen, "blå utbildning" för människor i alla åldrar.	Horisont Europa, ESA-fonder,	Projekt som t.ex. Näsan i Blöt
<i>5. Styrning</i>	Skapande av ett system för sammanhängande data, projekt som ökar samarbetet mellan olika organisationer inom olika sektorer och på olika nivåer.	EMFF, ESIF, EU Granskapsinstrument och annan finansiering relaterade till extern policy.	Projekt under Göteborgs digitala tvilling

Haven och vattnet och deras resurser styrs av fragmenterade regelverk, ofta sektorspecifika, på regional, lokal, nationell och internationell nivå. På EU-nivå har man försökt skapa samstämmighet genom vattendirektivet (se ovan) och Marindirektivet (2008/56/EC) för att uppnå god vattenmiljöstatus. Samtidigt så är det svårt att få genomslag i den fragmenterade institutionella miljön man arbetar i.

I förslaget har man därför under 5) styrning framhållit vikten av att skapa ett system för sammanhängande data, där man specifikt framhåller vikten av att utveckla så kallade [digitala tvillingar](#). Här ligger Göteborg i framkant där Staden är involverad i ett flertal [forsknings- och utvecklingsprojekt](#) på området. Projektet bedöms kunna bli intressant för Göteborg eftersom det länkar till missionerna inom klimatanpassning och klimatneutrala städer utifrån perspektivet av hamn- och kustnära områden.

Missionen framhäver att relevant finansiering för nödvändig forskning och innovation inom EU på området också släpar efter. COVID-19 har dessutom saktat ned processen ytterligare och man menar att det ökar behovet av en F&I investeringsagenda på EU-nivå som kan kombinera olika typer av finansiella instrument och som också kan integreras med nationell och regional finansiering. MB hoppas att Kommissionen utforskar blandad finansiering, det vill säga en kombination av bidrag och eget kapital, för att stötta innovation.

(uppdaterat juli 2020)

### **Digitala Europa – Vitbok om Artificiell intelligens**

Den 19 februari 2020 lanserade EU-kommissionen en vitbok ["On Artificial Intelligence – A European approach to excellence and trust"](#) som innehöll förslag till att möjliggöra en tillförlitlig och säker utveckling av AI med respekt för medborgarnas rättigheter. Målet är öka förståelsen av AI och hantera riskerna med användningen av teknologin. Vitbokens syfte är att presentera politiska

tillvägagångssätt för hur EU ska uppnå målen. Vitboken bygger på två huvudsakliga aspekter. Den första utgör det politiska ramverket och redogör för åtgärder som ska samordna insatser på europeisk, nationell och regional nivå. Syftet med ramverket är att mobilisera resurser för att uppnå ett ekosystem av spetskompetens som kan skapa incitament för att anta lösningar baserad på AI-teknologi. Den andra aspekten handlar om att det framtida regelverket för AI i Europa måste följa EU:s regler, grundläggande rättigheter och konsumenträttigheter. Regelverket bör fokusera på hur vi ska minimera riskerna för potentiell skada.

För att stimulera investeringar kommer EU avsätta resurser från programmet [Digitala Europa](#), [Horisont Europa](#) och från [struktur- och investeringsfonderna](#) i mindre utvecklade regioner. Utöver en generell satsning på AI hos företag och offentliga sektorn vill kommissionen stödja energieffektiv teknologi och infrastruktur för att göra AI mer hållbart ur miljösynpunkt.

För kommuner och regioner kommer AI vara en betydelsefull faktor för att kunna utveckla välfärden. Den 17 december fick [BRG](#) i uppdrag av Göteborg Stadshus AB att utreda vilken roll Göteborgs stad kan ta i AI-utvecklingen, delvis i det nationella AI-centret på Lindholmen. En av åtgärder som föreslogs var att aktivera Göteborgs stad genom ett medlemskap i AI-centret och genom en gemensam samordningsgrupp. En [europeisk AI-allians](#), som inkluderar företag, konsumentorganisationer, fackföreningar och andra företrädare för det civila samhället är sedan juni 2019 öppet för registrering. AI-alliansen ska samla erfarenheter, utbyta åsikter och utveckla gemensamma åtgärder för att uppmuntra utvecklingen av AI.

VGR antog sina synpunkter på vitboken under våren 2020. Göteborg har inte skickat in några synpunkter. Uppföljningen av diskussionen om vitboken, planeras till första kvartalet 2021.

(Uppdaterad juni 2020)

### **Digitala Europa – digitala innovationshubbar**

Inom finansieringsprogrammet [Digitala Europa](#), kommer det skapas [regionala digitala innovationshubbar \(EDIH\)](#) utspritt i EU:s regioner. Enligt förslaget kommer det också skapas ett nätverk av europeiska hubbar från 2021. Tanken är att [hubbarna](#) ska ha en roll i genomförandet av programmet och fungera som tillgängliggörare av de senaste digitala teknikerna, inklusive AI, cybersäkerhet och högpresterande datorsystem och uppmuntra till öppen innovation och öka användningen. Fokuset ligger på ökad digitalisering i företag, framförallt de små och medelstora, samt på de delar av offentlig sektor som har behov av ökad digitalisering.

En EDIH ska erbjuda tjänster inom följande fyra områden:

- Miljöer för test och validering
- Utbildning och kompetensuppbyggnad
- Stöd för att hitta finansiering
- Nätverk och ekosystem för innovation.

EU-kommissionen har föreslagit att mellan 0,5 och 1 miljoner euro investeras per EDIH och år. Tanken är att varje medlemsland också ska finansiera en EDIH med motsvarande summa, inklusive genom regional finansiering (ERUF och ESF). Förhoppningsvis kommer aktörer i Göteborg (t.ex. Chalmers och Lindholmen Science Park) [beviljas att etablera](#) en sådan hubb. Urvalskriterierna är inte färdiga för det europeiska urvalet och ingen profilering har ännu skett i Bryssel. Utlysningar inom

Horisont Europa, under rubriken Digital transformation, med målgrupp företag och offentlig sektor kommer sedan sannolikt ha liknande karaktär som i [Horisont 2020](#), alltså att bidrag går från EU-kommissionen via hubbar till små och medelstora företag som finansiellt stöd för genomförande av innovativa experiment. För denna finansiering behövs påverkan, eftersom Horisont Europa har konkurrensutsatta utlysningar och är centralstyrda från Bryssel.

[Vinnova](#) har ansvaret i Sverige för att ta fram en lista över Sveriges förslag på regionala hubbar. [Förstudien](#) presenterades i december 2019. I rapporten konstaterar Vinnova att de europeiska digitala innovationshubbarna kan spela en viktig roll i arbetet med att uppfylla visionerna i den svenska digitaliseringsstrategin. Att kvalificera sig ([ansökan öppen maj till 15 september](#)) till Sveriges lista över svenska förslag på EDIH räcker inte (listan skickas in oktober 2020), utan en sortering och riktad utlysning kommer genomföras av EU-kommissionen.

(Uppdaterad juni 2020)

### **Handlingsplan för digital utbildning**

Kommissionen [avser uppdatera handlingsplanen](#) för digital utbildning för att säkerställa att såväl unga och vuxna inom EU har de digitala kompetenserna som är nödvändiga. Man föreslår en tredelad strategi, en del med fokus på att öka den digitala kapaciteten (infrastruktur och teknologi), den andra med fokus på spridning av digitala kunskaperna och färdigheter (t.ex. AI) och en tredje ”digitala ekosystem” för utbildningsinnehåll, verktyg och plattformar (t.ex. stöd till innovativa sätt att använda digitala lösningar i undervisning).

Handlingsplanen kommer rikta sig även till den lokala nivån. Eftersom utbildning inte är ett område för så kallad EU-kompetens (rådighet), kommer initiativet inte innebära någon ny lagstiftning eller bindande förpliktelser. Initiativet kan dock innebära att finansiering för åtgärder inom området kommer finnas tillgängliga för Göteborg inom programmen Erasmus, Digitala Europa, Horisont Europa och strukturfonderna, och målen för finansieringen fastslås i planen.

Utbildningsministrarna [diskuterade AI i utbildning](#) vid sitt sammanträde den 8 november 2019. De identifierade några möjliga steg för den ökande rollen för AI att: integrera AI i utbildningssystem och utbildning; utbildning i kodning i tidiga skolåren; införa tvärvetenskapliga studier för att fullt ut förstå hur AI fungerar och dess interaktion med människor; samt hjälpa till att utveckla kritiskt tänkande och problemlösning, vilket gör det möjligt för människor att inte helt lita på AI.

Den nya uppdaterade handlingsplanen är planerad till [tredje kvartalet 2020](#), och väntas gälla fram till år 2027. Den kommer innefatta fler åtgärder än den tidigare, med specifika mål för att minska rådande brister inom t.ex. digital kompetens. Därutöver kommer den nya handlingsplanen även aktivt främja IT-utbildning, stöd för bättre uppkopplade skolor, nätbaserade verktyg och digital tillgång till litteratur i skolor och inom högre utbildningar. Covid-19-utbrottet har givetvis ytterligare visat vikten av att utbildning digitaliseras, och användarna – elever och lärare – lär sig använda det som är tillgängligt och har rätt infrastruktur.

[Färdplanen](#) är öppen, och samrådet är inskickat till SLK (EU12-2020) för ställningstagande om Göteborg ska svara.

(Uppdaterad juni 2020)